

УДК 343.132:251.863(477)
№ держреєстрації 0120U104273
Інв. №

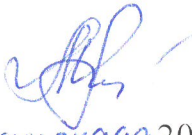
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська обл., 08205
тел. +38 (04597) 60294,
e-mail: 11.02@dpu.edu.ua

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи,
к.е.н., доцент, с.н.с.
Олександра СМІРНОВА
«28» листопада 2024 року

ЗВІТ ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ (ДіР)

Організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові
засади забезпечення економічної безпеки держави
(остаточний)

Науковий керівник
(к.е.н., с.н.с., доцент)

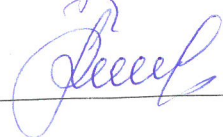

«28» листопада 2024 р.

Марина РУДАЯ

Рукопис закінчено «28» листопада 2024 р.

Результати роботи розглянуто Вченою радою Державного податкового
університету, протокол від «24» грудня 2024 р. № 4

Учений секретар,
к.ю.н., доцент

Олена БОЙКО-СЛОБОЖАН

Ірпінь – 2024

ПЕРЕЛІК ВИКОНАВЦІВ

Керівник ДіР: доцент кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності, к.е.н., с.н.с., доцент

Рудая М.І. (2.1,2.2, 3.1, 3.2 додатки, загальна редакція)

Відповідальний виконавець:

Завідувач кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності, к.ю.н, доцент

Калганова О.А (1.2, 1.3, висновки, загальна редакція)

Виконавці:

доцент кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності, к.ю.н, доцент

Амеліна А.С. (вступ, 1.1)

доцент кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності, к.ю.н, доцент

Колосовський С.Ю (1.2, висновки)

доцент кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності, к.ю.н, доцент

Мілімко Л.В. (3.1, висновки)

доцент кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності, к.ю.н

Лимаренко Ю.С. (3.2, висновки)

доцент кафедри правоохоронної діяльності, к.ю.н, доцент

Чигрина Г.Л. (вступ, 3.1)

доцент кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності, к.ю.н, доцент

Яцик Т.П. (вступ, 1.3)

РЕФЕРАТ

Остаточний звіт з ДіР: 115 с.; 4 табл.; 3 рис.; 2 додатки; 74 джерел.

Ключові слова: ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА; ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ, ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ, ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ ЗАСАДИ, ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІ ЗАСАДИ, ВЗАЄМОДІЯ, ПРОТИДІЯ РОЗСЛІДУВАННЮ, НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ, СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНА ГРУПА, ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ, АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ, ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ; КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Об'єкт дослідження є суспільні відносини, що виникають, змінюються та припиняються в процесі економічної безпеки держави.

Мета роботи обґрунтування і розробка теоретичних засад, пропозицій і рекомендацій щодо організаційно-правових, інформаційно-аналітичних та оперативно-розшукових засад забезпечення економічної безпеки держави, що дозволяють підвищити ефективність діяльності правоохоронних органів на основі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду забезпечення економічної безпеки держави.

Методи дослідження науково-дослідна робота ґрунтується на використанні сукупності прийомів і методів наукового пізнання, зокрема: використовувався системний підхід до вивчення поставлених проблем, застосовувалися методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції, а також такі прийоми дослідження, як угруповання, деталізація, порівняння, статистичні методи.

Визначено наукові здобутки вчених, які стосувались захисту економічної безпеки держави, боротьби з фінансовими та іншими корисливими злочинами у сфері економіки. **Досліджено** на основі аналізу практики використання термінів «організаційно-правові», «інформаційно-аналітичні», «оперативно-розшукові» засади в Україні та за кордоном, розкрити їх сутність і дати власні визначення. Сутність і розуміння як у вітчизняній, так і зарубіжній науковій літературі організаційно-правових, інформаційно-аналітичних та оперативно-розшукових засад забезпечення економічної безпеки держави і на цій основі спробувати віднайти певні особливості, дати власні визначення.

Розроблено науково-обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення механізмів процесу забезпечення економічної безпеки держави.

Обґрунтовано пропозиції та рекомендації, спрямовані на імплементацію норм міжнародного права у вітчизняне законодавство та результати практичної діяльності з питань економічної безпеки держави.

Результати дослідження використано при підготовці монографій/розділів колективних монографій, наукових статей, тез доповідей; при розробці і впровадженні в навчальний процес Державного податкового університету навчальних посібників, робочих програм навчальних дисциплін, курсів лекцій,

методичних рекомендацій до проведення семінарських та практичних занять, організації самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін, закріплених за кафедрою.

Умови одержання звіту: 43 – власна ініціатива, кафедра кримінального судочинства та аналітичної діяльності, Державний податковий університет, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ВИКОНАВЦІВ	2
РЕФЕРАТ	3
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	6
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика забезпечення економічної безпеки держави	11
1.1. Поняття та структура економічної безпеки держави	11
1.2. Складові економічної безпеки. Загрози економічній безпеці держави	16
1.3. Нормативно-правове регулювання економічної безпеки України	23
РОЗДІЛ 2. Економічні злочини як загроза економічній безпеці держави	29
2.1. Види економічних злочинів. Відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом.	29
2.2. Особливості державного контролю для запобігання економічній злочинності. Офшорні юрисдикції.	40
РОЗДІЛ 3. Організаційно-правові засади забезпечення економічної безпеки держави	48
3.1. Сутність і розуміння організаційно-правових, інформаційно-аналітичних та оперативно-розшукових засад забезпечення економічної безпеки держави	48
3.2. Імплементация норм міжнародного права у вітчизняне законодавство та результати практичної діяльності з питань економічної безпеки держави.	55
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	83
Додаток 1. ОПП «Правоохоронна діяльність» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»	83
Додаток 2. Перелік публікацій НПП кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності за період часу з жовтня 2020 по грудень 2024, пов'язаних з тематикою дослідження	99

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

FATF	Група розробки фінансових заходів по боротьбі з відмиванням грошей
Рекомендації FATF	Міжнародні стандарти з протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення
EUROJUST	Європейське агентство, що співпрацює з судовими та поліцейськими органами країн-членів ЄС
APMA	Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів
АМКУ	Антимонопольний комітет України
ВРУ	Верховна Рада України
ВС	Верховний Суд
ВК (ВМ)	відмивання коштів (відмивання майна)
ГК України	Господарський кодекс України
ДБР	Державне бюро розслідувань
Держфінмоніторинг	Державна служба фінансового моніторингу України (підрозділ фінансової розвідки України, ПФР України)
ДПС України	Державна податкова служба України
ДСТУ	Державний стандарт України
ЄС	Європейський Союз
ЄІС	Єдина інформаційна система
ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини
ЄДРСР	Єдиний державний реєстр судових рішень
ЄРДР	Єдиний реєстр досудових розслідувань
ЗВО	заклад вищої освіти
ЗМІ	засоби масової інформації
ЗУ	Закон України
ІАЗ	інформаційно-аналітичне забезпечення
ІПС	інформаційно-пошукова система
КК	Кримінальний кодекс України
КМЄС	Консультативна місія Європейського Союзу
КМУ	Кабінет Міністрів України
КПК України	Кримінальний процесуальний кодекс України
КСУ	Конституційний Суд України
МВС України	Міністерство внутрішніх справ України
МВФ	Міжнародний валютний фонд

МПД	міжнародна правова допомога
НАБУ	Національне антикорупційне бюро України
НАЗК	Національне агентство з питань запобігання корупції
НАЗЯВО	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
НБУ	Національний банк України
НД	Національний дохід
НС(Р)Д	негласні слідчі (розшукові) дії
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ОГП	Офіс Генерального прокурора
ОЗГ	Організована злочинна група
ОРД	оперативно-розшукова діяльність
ОЕСР	Організація економічного співробітництва та розвитку
ПК України	Податковий кодекс України
ПФР	підрозділ фінансової розвідки
РЄ	Рада Європи
СПФМ	суб'єкти первинного фінансового моніторингу
САП	Спеціалізована антикорупційна прокуратура
СБУ	Служба безпеки України
СГД	суб'єкт господарської діяльності
УМ/ДУМ	узагальнений матеріал/додатковий узагальнений матеріал
ЦК України	Цивільний кодекс України

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Внаслідок воєнних дій на території України, економічна безпека держави зазнала значних змін та викликів, що вимагають негайного та ефективного реагування. Ця ситуація спонукає до переосмислення та адаптації існуючих механізмів регулювання організаційно-правових, інформаційно-аналітичних та оперативно-розшукових засад забезпечення економічної безпеки держави. Україна, крім зовнішніх викликів, зіштовхується з комплексом внутрішніх факторів, які становлять ризик для економічної безпеки країни. Перш за все, проблема корупції та недосконалість процесу реформування судової системи та правоохоронних органів підривають правову державу та впливають на інвестиційний клімат. Необхідність подолання цих викликів є критичною для створення прозорого та ефективного правосуддя. Таким чином, економічна безпека України в умовах воєнного стану потребує врахування комплексних заходів, які стоять перед Україною, вимагає активізації міжнародної підтримки та сприяння. Включення ресурсів і можливостей міжнародних фінансових організацій, Європейського Союзу та інших країн-союзників є критично важливим для забезпечення стабілізації та подальшого розвитку української економіки. Стратегічна взаємодія на міжнародному рівні може сприяти доступу до необхідних фінансових інструментів, технологій та знань, спрямованих на відновлення економічної активності та зміцнення структурних основ.

Про існування проблем боротьби з фінансовими та іншими корисливими злочинами у сфері економіки та правового регулювання правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України свідчить також ідея щодо створення єдиного правоохоронного органу з повноваженнями у сфері протидії та боротьби з фінансово-економічними правопорушеннями. Вищезазначене засвідчує необхідність здійснення глибокого та змістовного наукового вивчення адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки

України з метою виявлення основних організаційних та методичних проблем дослідження економічної безпеки держави в діяльності правоохоронних і контролюючих органів.

Мета дослідження: обґрунтування і розробка теоретичних засад, пропозицій і рекомендацій щодо організаційно-правових, інформаційно-аналітичних та оперативно-розшукових засад забезпечення економічної безпеки держави, що дозволяють підвищити ефективність діяльності правоохоронних органів на основі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду забезпечення економічної безпеки держави.

Для досягнення зазначеної мети дослідження потрібно виконати такі завдання:

- систематизувати наукові здобутки вчених, які стосувались забезпечення економічної безпеки держави, боротьби з фінансовими та іншими корисливими злочинами у сфері економіки;
- узагальнити види економічних злочинів;
- визначити особливості державного контролю для запобігання економічній злочинності;
- дослідити сутність і розуміння як у вітчизняній, так і зарубіжній науковій літературі організаційно-правових, інформаційно-аналітичних та оперативно-розшукових засад забезпечення економічної безпеки держави і на цій основі спробувати віднайти певні особливості, дати власні визначення;
- на основі аналізу практики використання термінів «організаційно-правові», «інформаційно-аналітичні», «оперативно-розшукові» засади в Україні та за кордоном, розкрити їх сутність і дати власні визначення;
- виявити й узагальнити основні організаційні та методичні проблеми механізмів дослідження економічної безпеки держави в діяльності правоохоронних і контролюючих органів;
- обґрунтувати пропозиції та рекомендації, спрямовані на імплементацію норм міжнародного права у вітчизняне законодавство та результати практичної діяльності з питань економічної безпеки держави.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають, змінюються та припиняються в процесі економічної безпеки держави.

Предмет дослідження – історія, теорія, практика економічної безпеки держави.

Методи дослідження. Науково-дослідна робота ґрунтується на використанні сукупності прийомів і методів наукового пізнання, зокрема: використовувався системний підхід до вивчення поставлених проблем, застосовувалися методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції, а також такі прийоми дослідження, як угруповання, деталізація, порівняння, статистичні методи.

Наукова новизна; очікувані результати дослідження: Науково-обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення механізмів процесу забезпечення економічної безпеки держави. Враховуючи важливість підготовки майбутніх фахівців у сфері економічної безпеки нашої держави, розробка освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність».

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

1.1 Поняття та структура економічної безпеки держави

Економічна безпека – це дуже складне поняття, що охоплює різні сфери національної економіки, а її забезпечення потребує системного підходу. Зміни, що відбуваються в національній економіці в останні роки обумовили то що питання економічної безпеки стало одним із найбільш актуальних, що досліджуються сучасними науковцями економістами. Економічна безпека як наукова категорія має велике значення, тому що саме економічна безпека впливає на вибір стратегії розвитку, забезпечує стійке економічне зростання, протидію загрозам та їх нейтралізацію.

Але в науковому співтоваристві на жаль відсутня єдина узгоджена думка відносно сутності цієї категорії. Тому дослідження її сучасного теоретичного розуміння все ще залишається актуальним [1, с.147].

Слово «безпека» має давнє походження і в перекладі з грецької означає «володіти ситуацією» Великий тлумачний словник сучасної української мови трактує слово «безпека» як «стан, коли кому-, чому- небудь ніщо не загрожує» [3, с. 70].

Разом з тим сьогодні термін «безпека» сприймається значно ширше і розуміється як умова життєдіяльності; відсутність небезпек і загроз; заходи та дії захисту від загроз; властивість системи зберігати свою стійкість і цілісність; захищеність від зовнішніх та внутрішніх загроз функціонуванню [3, с. 14].

У контексті держави термін «безпека» почав використовуватися ще у XVII-XVIII ст., коли в європейських країнах зародилася думка, що головна мета держави – досягнення всезагального благополуччя і безпеки людей. При цьому безпека передбачала два взаємопов'язаних аспекти: стан, ситуацію спокою, відсутність реальної небезпеки; матеріально-економічні і політичні умови, а також відповідні соціальні інститути, здатні його зберегти [16, с. 12].

Зміцнення економічної безпеки може вважатися найбільш пріоритетним наслідком функціонування фінансового ринку та його сегментів з точки зору дослідження інтеграційної взаємодії між ними [1, с. 147].

Економічна безпека держави є однією зі складових національної безпеки, яка згідно відповідного Закону України визначається як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. При цьому, серед фундаментальних національних інтересів України зазначено також сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення, які можуть бути досягнуті завдяки забезпеченню економічної безпеки[1, с.147].

Поняття «економічна безпека» зародилося в розвинених індустріальних країнах Заходу, які через розпад колоніальної системи зіткнулися з гострою проблемою обмеженості ресурсів і порушення зв'язків з їх постачальниками. Тогочасне розуміння економічної безпеки полягало в забезпеченні стійкого економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та послуг для задоволення індивідуальних та суспільних потреб.

Розвиток глобалізаційних та інтеграційних процесів наприкінці ХХ ст. об'єктивно призвів до формування концепції міжнародної економічної безпеки. Так, у 1985 р. на 40-й сесії Генеральної асамблеї ООН була прийнята резолюція «Міжнародної економічної безпеки», якою задекларована необхідність сприяння міжнародній економічній безпеці з метою соціально-економічного розвитку і прогресу кожної країни.

На мікрорівні економічна безпека проявляється в забезпеченні стабільного й ефективного функціонування підприємства і визначається науковцями як «складна категорія, що характеризує здатність створеної на підприємстві системи протистояти дестабілізуючій дії внутрішніх і зовнішніх чинників з метою забезпечення ефективного використання його ресурсів (капіталу, персоналу, інформації, технології, техніки тощо), наявних ринкових

можливостей (конкурентоспроможності), а також виконання інших статутних завдань у поточному періоді та на перспективу» [12, с. 205].

Формування понятійного апарату економічної безпеки в Україні історично пов'язане з розпадом Радянського Союзу та здобуттям незалежності. Це цілком закономірно, адже в умовах командно-адміністративної економіки, коли всі економічні процеси планувалися, регламентувалися, регулювалися і контролювалися державою, імовірність виникнення того чи іншого роду ризиків зводилася до мінімуму, і взагалі не виникало потреби в забезпеченні економічної безпеки господарюючих суб'єктів. Проте на початку 90-х рр. XX ст. разом з приватизацією, економічним перетвореннями, розвитком ринкових форм господарювання й посиленням конкуренції постала проблема захисту підприємств від різного роду загроз, що на початкових етапах зводилася до захисту внутрішньої інформації і збереження комерційної таємниці.

Наприкінці XX ст. під впливом об'єктивних ринкових процесів питання економічної безпеки почало розглядатися під іншим кутом зору.

Найбільш об'єктивно характеризує економічну безпеку підприємства О.М. Ляшенко, розуміючи її як «стан ефективного використання його ресурсів та існуючих ринкових можливостей, що дозволяє запобігти внутрішнім і зовнішнім загрозам і забезпечує його тривале виживання і стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної місії» [13, с. 98].

Отже, економічна безпека підприємства є багатограним і комплексним поняттям, що відображає узгодження й гармонізацію інтересів господарюючого суб'єкта із об'єктивними ринковими умовами господарювання задля ефективного використання виробничого потенціалу, уникнення різного роду загроз та забезпечення економічного розвитку підприємства.

Варто відзначити, що в літературі відсутнє єдине визначення поняття «економічної безпеки», що негативно позначається на формуванні її концептуальних засад.

Економічну безпеку як стан національної економіки, який дозволяє зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз і здатний задовольнити

потреби особи, сім'ї, суспільства, держави розглядають В. Шлемко, І. Бінько [45, с. 8].

Взаємозв'язок економічної безпеки та соціально-політичної та національно-етнічної стійкості доводить І. Мішина, що трактує її зі сторони економічних відносин, горизонтальних і вертикальних, між різними суб'єктами з приводу досягнення такого рівня розвитку економіки, при якому здійснюється ефективне задоволення потреб і гарантований захист інтересів, навіть за несприятливих умов розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів [15, с. 3].

Більш ширше та повніше поняття є економічної безпеки подає Г. Пастернак-Таранушенко, який зазначає, що «економічна безпека – це стан держави, що забезпечує можливість створення і розвитку умов для плідного життя її населення, перспективного розвитку її економіки в майбутньому та зростання добробуту її мешканців» [21, с. 29]. На думку М. Єрмошенка, економічна безпека характеризується збалансованістю і стійкістю до негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, здатністю забезпечувати на основі реалізації національних економічних інтересів сталий і ефективний розвиток вітчизняної економіки і соціальної сфери [21, с. 29].

Економічна безпека сприяє створенню надійної та забезпеченої всіма необхідними засобами держави, захищеності національно-державних інтересів у сфері економіки. При цьому основним критерієм економічної безпеки є здатність економіки країни зберігати та підвищувати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз.

Т.В. Сак вважає, що «економічна безпека – це свого роду забезпечення в довгостроковій перспективі таких систем показників як:

1. Економічна незалежність (фінансова, сировинно-ресурсна, інноваційна тощо);
2. Економічна стабільність (рівень розвитку, що гарантує відчуття безпеки сьогодні та в майбутньому);
3. Економічний розвиток (інноваційно-інвестиційна активність, реструктуризація, фінансове оздоровлення)» [15, с. 33].

Економічну безпеку на рівні підприємства можна трактувати як стан захищеності усіх систем підприємства при здійсненні господарської діяльності в певній ситуації; стан всіх ресурсів підприємства (капіталу, трудових ресурсів, інформації, технологій, техніки, прав) та підприємницьких здібностей, при якому можливе найефективніше їх використання для стабільного функціонування і динамічного науково-технічного та соціального розвитку, здатність попереджувати або швидко нівелювати різні внутрішні та зовнішні загрози; сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їх цілей та завдань; стан соціально-технічної системи підприємства, котрий дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту.

Отже, економічна безпека підприємства є багатограним і комплексним поняттям, що відображає узгодження й гармонізацію інтересів господарюючого суб'єкта із об'єктивними ринковими умовами господарювання задля ефективного використання виробничого потенціалу, уникнення різного забезпечення належного рівня фінансової безпеки є гарантією незалежності держави, умовою стабільності й ефективної життєдіяльності суспільства, досягнення успіху у зовнішньоекономічній діяльності. Прийняття забезпечення фінансової безпеки на усіх рівнях фінансових відносин (мікро-, мезо-, макро-, мега економічний рівні) дозволить досягнути окреслених національних фінансових інтересів, відповідного соціально-економічного зростання, сталого розвитку та загального добробуту нації.

1.2. Складові економічної безпеки. Загрози економічній безпеці держави

Економічна безпека є доволі складною системою, що має свою будову з відповідними її складовими. Складовими економічної безпеки є: виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова безпеки.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [14]:

виробнича безпека – це стан виробничої сфери країни, за якого забезпечується максимально ефективне використання наявних виробничих потужностей у країні, їх модернізація та розширене відтворення, зростання рівня інноваційності виробництва та підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки;

демографічна безпека – це стан захищеності держави, суспільства та ринку праці від демографічних загроз, за якого забезпечується розвиток України з урахуванням сукупності збалансованих демографічних інтересів держави, суспільства й особистості відповідно до конституційних прав громадян України;

енергетична безпека – це стан економіки, що сприяє ефективному використанню енергетичних ресурсів країни, наявності на енергетичному ринку достатньої кількості виробників та постачальників енергії, а також доступності, диференційованості та екологічності енергетичних ресурсів;

зовнішньоекономічна безпека – це стан відповідності зовнішньоекономічної діяльності національним економічним інтересам, що забезпечує мінімізацію збитків держави від дії негативних зовнішніх економічних чинників та створення сприятливих умов для розвитку економіки завдяки її активній участі у світовому розподілі праці;

інвестиційно-інноваційна безпека – це стан економічного середовища у державі, що стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти в розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного

виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості;

макроекономічна безпека – це стан економіки, за якого досягається збалансованість макроекономічних відтворювальних пропорцій;

продовольча безпека – це стан виробництва продуктів харчування в країні, що здатний повною мірою забезпечити потреби кожного члена суспільства в продовольстві належної якості за умови його збалансованості та доступності для кожного члена суспільства;

соціальна безпека – це стан розвитку держави, за якого держава здатна забезпечити гідний і якісний рівень життя населення незалежно від віку, статі, рівня доходів, сприяти розвитку людського капіталу як найважливішої складової економічного потенціалу країни;

фінансова безпека – це стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни [14].

Однією з основних складових економічної безпеки є фінансова безпека, яка має власний механізм реалізації, відмінний від інших складових економічної безпеки. Фінансова безпека невіддільна від процесів забезпечення інших видів економічної та національної безпеки. Вона виступає об'єднавчою основою при створенні умов економічної безпеки.

Основними викликами та загрозами у сфері фінансової безпеки є:

- низький рівень бюджетної дисципліни, низька інституційна спроможність розпорядників бюджетних коштів розробляти плани діяльності більш як на один рік, обмежені зв'язки між бюджетним плануванням та пріоритетними напрямками розвитку держави;
- значний обсяг дефіциту державного бюджету, що перевищує визначені Бюджетним кодексом України 3 відсотки прогнозного номінального

обсягу валового внутрішнього продукту України на відповідний рік, що за фактичної відсутності неборгових джерел його фінансування спричиняє зростання державного боргу та відповідного навантаження на державний бюджет;

- недостатній рівень фінансової інклюзії;
- невирішені питання щодо активів та фінансових зобов'язань на тимчасово окупованих територіях України;
- високий рівень тінізації економіки;
- втрата доходів бюджету внаслідок поширених явищ «сірого» імпорту та контрабанди, схем ухилення від оподаткування, розмивання бази оподаткування шляхом використання «низько податкових» юрисдикцій;
- непослідовність правового регулювання відносин у податковій сфері;
- недостатній розвиток довгострокового кредитування;
- значна частка непрацюючих кредитів у кредитному портфелі банків, у тому числі державного сектору;
- функціонування системи пенсійного забезпечення в умовах високого демографічного навантаження;
- низький рівень ліквідності фондового ринку, захисту прав інвесторів поряд із недостатньою спроможністю регулятора протидіяти зловживанням на ринку;

поширення явища легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом [5, с. 70]. Таким чином фінансова безпека – це поняття, що включає комплекс заходів, методів і засобів із захисту економічних інтересів держави на макрорівні, корпоративних структур, фінансової діяльності господарчих суб'єктів на мікрорівні.

Фінансова безпека, у свою чергу, має такі складові:

банківська безпека – це рівень фінансової стійкості банківських установ країни, що дає змогу забезпечити ефективність функціонування банківської системи країни та захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників незалежно від умов її функціонування;

безпека небанківського фінансового сектору – це рівень розвитку фондового та страхового ринків, що дає змогу повною мірою задовольняти потреби суспільства в зазначених фінансових інструментах та послугах;

боргова безпека – відповідний рівень внутрішньої та зовнішньої заборгованості з урахуванням вартості її обслуговування та ефективності використання внутрішніх і зовнішніх запозичень та оптимального співвідношення між ними, достатній для задоволення нагальних соціально-економічних потреб, що не загрожує суверенітету держави та її фінансовій системі;

бюджетна безпека – це стан забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості державних фінансів, що надає можливість органам державної влади максимально ефективно виконувати покладені на них функції;

валютна безпека – це стан курсоутворення, який характеризується високою довірою суспільства до національної грошової одиниці, її стійкістю, створює оптимальні умови для поступального розвитку вітчизняної економіки, залучення в країну іноземних інвестицій, інтеграції України до світової економічної системи, а також максимально захищає від потрясінь на міжнародних валютних ринках;

грошово-кредитна безпека – це стан грошово-кредитної системи, що забезпечує всіх суб'єктів національної економіки якісними та доступними кредитними ресурсами в обсягах та на умовах, сприятливих для досягнення економічного зростання національної економіки [14].

Основним завданням державної політики, спрямованої на забезпечення економічної безпеки держави, є впровадження системи заходів, спрямованих на забезпечення соціально-економічних інтересів суспільства та досягнення стабільності національної економіки, і особливо стійкості її фінансової складової, що зумовлено насамперед посиленням у XXI столітті інтеграції та консолідації фінансових ринків і формуванням глобальної фінансової системи.

Тому базовою складовою в ієрархії економічної безпеки держави є, без сумніву, фінансова безпека.

Ще однією значущою складовою реалізації економічної безпеки держави є зовнішньоекономічна безпека, під якою розуміється створення умов для оптимального вrostання національної економіки в міжнародний поділ праці і досягнення балансу економічних інтересів у зовнішньоекономічній діяльності. Найбільш актуальним в цьому відношенні є подолання негативних факторів міжнародного економічного розвитку, протиріч між інтересами національних суб'єктів господарювання та іноземними партнерами.

Зовнішньоекономічні зв'язки з позиції економічної безпеки України, повинні забезпечувати створення максимально сприятливих умов для використання переваг міжнародних інтеграційних процесів для стабілізації і відновлення прогресивних тенденцій розвитку економічної системи держави; підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, органічне і недискримінаційне вбудовування в світове господарство і, разом з тим, гарантований захист національних інтересів на внутрішньому та світових ринках, ефективне зниження ступеня уразливості України від зовнішньоекономічних загроз [5, с.73].

Крім, власне, економічної складової, потрібно звернутися й до юридичних аспектів, що становлять елементи економічної безпеки.

У вузькому кримінологічному розумінні, економічна безпека – це стан захищеності економічної системи та її інститутів від дії кримінальних і криміногенних факторів (загроз).

У широкому кримінологічному розумінні, економічна безпека – це частина національної безпеки, що відображає прийнятний у конкретних історичних умовах рівень враженості економіки злочинністю, а також допустимий ступінь економіко-кримінального впливу на політику, право, культуру, довкілля.

Так, з точки зору кримінально-правової та кримінологічних аспектів, система економічної безпеки держави включає дві зони формування, моніторингу загроз і їх нейтралізації: зовнішню та внутрішню.

Зовнішня зона фіксує експансіоністсько-підривну діяльність зовнішніх агентів впливу, яка, як правило, розгортається у руслі та механізмах гібридних

війн, часто не може бути зафіксована в елементах юридичних складів злочинів за національним законодавством. При тому спостерігається або дискримінація в економічних відносинах за критеріями внутрішнього політичного режиму чи окремих акцій політичного характеру, або намагання посилити економічну залежність однієї держави від іншої як фактор безструктурного впливу на внутрішню та зовнішню політику.

Внутрішня зона системи економічної безпеки охоплює два сегменти:

1) ендокримінальний, тобто такий, в якому здійснюється моніторинг та блокування загроз кримінальної експлуатації економіки внутрішньодержавної етіології. Національна економіка тут постає об'єктом кримінального впливу з боку її ж суб'єктів, який виражається у корупційних злочинах, кримінальному ухиленні від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, фінансовому шахрайстві, рейдерстві тощо. Це – сектор детінізації, декриміналізації (у кримінологічному розумінні) економіки;

2) екзокримінальний (кримінально-криміногенний), функціональність якого виражається через інфільтрацію економіко-кримінальних ризиків, їх локалізацію та елімінацію. Основна задача – мінімізувати економіко-кримінальний вплив на політику (а через неї – й правову систему, державний апарат, соціокультурну сферу), докiлля. Як базовий елемент змістовно-предметного компонента екзокримінального сегмента кримінологічної системи економічної безпеки держави може розглядатися кримінологічна модель державно приватного партнерства

На відміну від національної безпеки, яка є феноменом умовно-локального, суверенно-державного значення (хоча й з колективними інструментами забезпечення), національна економіка в принципі такою бути не може. Сформовані загальносвітові тенденції глобалізації в політиці й економіці, їх регіональні та національні (внутрішньодержавні) проекції практично повністю виключають можливість розглядати економіку певної держави, а також і її економічну безпеку як самодостатню, замкнену систему. Існує принципова функціональна обмеженість національних урядів у сфері забезпечення

економічної безпеки власних країн. Остання рішуче не мислима (принаймні для країн, «що розвиваються», а по факту – країн «третього світу») поза колективно-безпековим контекстом. Можна констатувати, що економічна безпека України не знаходиться у повному обсязі у руках публічної адміністрації, державної влади. Економічна безпека – метадержавний, наддержавний феномен глобалізованого світу епохи постмодерну [43, с.187].

Найбільший вплив на рівень економічної безпеки держави чинять наслідки економічної злочинності.

Економічна злочинність суттєво впливає на систему економічної безпеки держави, оскільки вона є деструктивним фактором, що спричиняє руйнування економічних відносин на різних рівнях, як усередині, так і зовні держави.

Соціально-економічні наслідки економічної злочинності є вкрай важливими з позиції їх ліквідації та недопущення в майбутньому, вони є прямими показниками рівня економічної безпеки держави. Так, економічна злочинність призводить до зростання тіньового сектору і, як наслідок, недоотримання бюджетних доходів, що проявляється на державному боргу країни; високий рівень економічної злочинності впливає на конкурентоспроможність держави, адже визначає стан економіки, впливає на ефективність уряду країни; знижує рівень ділового середовища та призводить до низького рівня інфраструктури. Економічні наслідки призводять до соціальних наслідків, які впливають на розрив між доходами населення та якістю його життя [9, с.97].

Таким чином, забезпечення національних економічних інтересів вимагає формування і реалізації стратегічного курсу у сфері забезпечення економічної безпеки, спрямованого як на стале нарощення конкурентоспроможності економіки України, так і на поступове зміцнення економічної стійкості та відповідно невразливості національної економіки до зовнішніх і внутрішніх загроз [43, с.186].

Враховуючи, що економічна безпека – багатовимірний феномен, який принципово не може бути зведений до його суто економічного чи догматично-

юридичного розуміння, стратегічний курс у сфері забезпечення економічної безпеки повинен мати два взаємопов'язаних напрями – напрям розвитку та безпековий напрям.

1.3. Нормативно-правове регулювання економічної безпеки України

Провідним напрямом розвитку будь-якої держави є забезпечення тісного взаємозв'язку між її розвитком та безпекою. Розвиток суспільних відносин та безпека визначаються як взаємообумовлені елементи процесу життєдіяльності суспільства.

Формування організованого суспільства, пов'язаного зі створенням безпечних умов його існування, спонукало об'єднання окремих осіб в організовану управлінську структуру.

Основним джерелом з питань нормативно-правового регулювання економічної безпеки є Конституція України, яка в ч. 1 ст. 17 встановлює, що «Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу» [11].

Також сюди відноситься й кодифіковане законодавство – Господарський, Цивільний, Кримінальний, Адміністративний, Митний кодекси України.

Провідне значення в системі нормативно-правового регулювання забезпечення економічної безпеки мають програмні документи, а саме: стратегії, концепції, доктрини, вони виступають як установчі та представляють систему офіційно прийнятих у державі поглядів [20, с.170].

Основним програмним документом, що визначає шляхи досягнення цілей і реалізації пріоритетів національних інтересів у сфері забезпечення економічної безпеки є Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року. Метою цієї Стратегії є визначення стратегічного курсу у сфері забезпечення економічної безпеки, спрямованого на реалізацію Стратегії національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» (2020). Правовою основою

Стратегії є Конституція України, закони України, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни», затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392 [36].

Розглядувана Стратегія визначає й основні завдання у сфері забезпечення економічної безпеки, якими є:

забезпечення стійкості від зовнішніх і внутрішніх викликів та загроз національним економічним інтересам держави та інтересам її громадян;

збереження та розвиток економічної потужності країни з урахуванням Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722, та позицій людиноцентризму;

гарантування національної економічної незалежності та здатності до захисту національних економічних інтересів, зокрема у високотехнологічній сфері.

Безпековий напрям у сфері забезпечення економічної безпеки полягає у випередженні розбалансування економіки, підвищенні її стійкості до впливу зовнішніх і внутрішніх викликів та загроз, для виконання чого запроваджується постійний моніторинг економічної стійкості. Такий моніторинг проводиться на основі визначених індикаторів стану економічної безпеки та їх критичних меж, вихід за які загрожує розвитком масштабних кризових процесів в економічній сфері.

Напрямок розвитку у сфері забезпечення економічної безпеки полягає у підвищенні конкурентоспроможності національної економіки та досягненні визначених за основними складовими економічної безпеки цільових орієнтирів (наведені в додатку), що деталізуються конкретними завданнями за основними складовими економічної безпеки [36].

Стратегією визначено й механізми реалізації завдань у сфері забезпечення економічної безпеки.

Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека

країни», яка є правовою основою Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року, визначає поточні та прогнозовані загрози національній безпеці та національним інтересам України з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов, а також Основні напрями зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки [36].

До програмних документів в системі нормативно-правового регулювання забезпечення економічної безпеки належать також:

1. Закон України «Про національну безпеку України» [31], котрий визначає основи та принципи національної безпеки і оборони, цілі та основні засади державної політики, що гарантуватимуть суспільству і кожному громадянину захист від загроз, також встановлює, що державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, безпеки критичної інфраструктури, кібербезпеки України та на інші її напрями;
2. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [25], яким визначаються засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національної безпеки і оборони, в економічній, соціальній і гуманітарній сферах, в екологічній сфері та сфері техногенної безпеки, а також засади зовнішньої політики України.
3. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [41], виданий з метою забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина тощо.

Окрему категорію становлять закони та підзаконні нормативно-правові акти, що регламентують питання діяльності суб'єктів забезпечення економічної

безпеки, до яких можемо віднести Закони «Про Бюро економічної безпеки України» [22], «Про Національну поліцію» [32], «Про прокуратуру» [35], «Про Службу безпеки України» [37], «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» [29] тощо, а також Положення про Державну службу фінансового моніторингу України [27], Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України» [28] та інші.

Також до джерел нормативно-правового регулювання економічної безпеки можна віднести накази та інші акти міністерств, відомств, об'єднань, що регулюють окремі питання господарської діяльності та локальні нормативні акти органів місцевого самоврядування.

З метою визначення рівня економічної безпеки України як однієї з основних складових національної безпеки держави, переліку основних індикаторів стану економічної безпеки України, їхніх порогових значень, а також алгоритму розрахунку інтегрального індексу економічної безпеки, в Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України було затверджено Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [14]. Методичні рекомендації мають інформаційний, рекомендаційний, роз'яснювальний характер та не є обов'язковими.

Відповідні Методичні рекомендації базуються на комплексному аналізі індикаторів економічної безпеки з виявленням потенційно можливих загроз економічній безпеці в Україні і застосовуються Мінекономрозвитку для інтегральної оцінки рівня економічної безпеки України в цілому по економіці та за окремими сферами діяльності. Інші органи виконавчої влади, наукові інститути та інші установи в межах своїх повноважень можуть використовувати ці Методичні рекомендації та визначати рівень складових економічної безпеки для прийняття управлінських рішень щодо аналізу, запобігання та попередження реальних і потенційних загроз національним інтересам у відповідній сфері.

Потрібно й враховувати, що в останнє десятиріччя відбувається зміна парадигми економічної безпеки держави у напрямі цифрової трансформації економічних систем. Сучасний етап цифровізації національних економік різних країн світу характеризується інтеграцією широкого спектру цифрових сервісів, продуктів і технологій у кіберфізичну систему. На даний час кібербезпеку та інформаційну безпеку визнано одним з головних елементів забезпечення економічної безпеки держави в умовах діджиталізації [42, с.135].

Крім зазначених вище нормативно-правових актів, правові засади розвитку системи економічної безпеки у контексті цифровізації регулюються Законами України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» [33], «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» [39], Указом Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.10.2021 Про Стратегію інформаційної безпеки» [36], Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Деякі питання цифрової трансформації» [8], тощо.

Разом з тим, незважаючи на деякі позитивні законодавчі ініціативи щодо створення системи економічної безпеки як пріоритету забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової економіки, все ж таки існують певні проблеми недостатньо ефективного нормативно-правового забезпечення у цьому напрямі. Так, у деяких з них лише йдеться про економічну безпеку в системі національної безпеки держави. У ряді нормативних документів зазначено лише про впровадження цифрових технологій та інформаційних систем [42, с.137].

Підтримуємо точку зору [42, с.137], що чинне нормативно-правове забезпечення економічної безпеки держави, суб'єктів господарювання в основному сформовано, проте воно недостатньо цілеспрямоване, неповне, практично на всіх рівнях нормотворче реагування на ринкові зміни запізнile та неадекватне.

Повинна бути сформована ефективна система правового забезпечення економічної безпеки держави, що дозволить оперативно реагувати на

виникаючі зміни та виконувати функцію підтримки економіки держави на безпечному рівні.

Для цього необхідно формувати ефективні методи державно-правового регулювання забезпечення економічної безпеки та розробляти правові норми, що можуть бути зведені до такого:

- формування цільових настанов та основних напрямів правового регулювання;
- визначення пріоритетів діяльності державних органів;
- розробка правил, що встановлюють межі правових режимів економічної безпеки;
- визначення допустимих правових обмежень та межі дозволеної поведінки суб'єктів права;
- формування спеціальних вимог, стандартів, нормативів забезпечення економічної безпеки;
- визначення переліку та порядку використання засобів та технологій забезпечення економічної безпеки;
- встановлення юридичної відповідальності за порушення вимог економічної безпеки.

Отже, належне правове забезпечення економічної безпеки України в сучасних умовах набуває особливої актуальності та ставить пріоритетні завдання перед як перед законодавцем, так і перед науковою спільнотою.

РОЗДІЛ 2 ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

2.1. Види економічних злочинів. Відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом

Найбільш суттєвий вплив на економічну безпеку держави нині є ескалація напруженості в трьох ключових геополітичних конфліктах – Україні, Ізраїлі та Тайвані, що має потенціал серйозно змінити міжнародний порядок, впливаючи на глобальну економіку та загальну безпеку. Враховуючи це, доцільно вести мову про низку наслідків, які можуть спричинити негативний вплив на формування надійної фінансової системи держави.

Варто відмітити, що події в зазначених регіонах можуть спричинити перерозподіл впливу між великими державами, особливо з урахуванням зростаючої ролі Китаю та його стратегічних інтересів у Тайвані, а також інтересів росії в Україні та зміцнення позицій США в цих конфліктах [71]. З вищезазначеного можна зробити висновок, що збільшення геополітичної нестабільності може призвести до значних економічних втрат через логістичні перебої в ланцюгах поставок, коливання цін на енергоносії та стратегічні ресурси, а також через зростання військових витрат. А відтак, військові дії можуть призвести не тільки до викликів та загроз для економічної безпеки але й до екологічних катастроф, які вплинуть на природні ресурси створюючи додаткові виклики. Варто зазначити, що також зазначені вище конфлікти призводять до внутрішніх переміщень населення, збільшення бідності та соціальної нерівності, що у свою чергу викликає додаткові соціальні напруження та нові виклики для економічної безпеки держави.

Слід відзначити, що за такої ситуації починає відбуватися зростання злочинів економічної спрямованості. В процесі дослідження злочинів, які відносяться до категорії економічних та є значною загрозою для економічної безпеки держави необхідно чітко розрізняти широкий спектр нелегальних діяльностей, що спрямовані на отримання незаконної вигоди, включно з такими

як фінансове шахрайство, корупція, ухилення від сплати податків, відмивання грошей, а також інтелектуальна власність і кіберзлочинність та екологічні злочини.

Тобто, економічні злочини часто мають транскордонний елемент: злочинні угруповання переміщують свої активи в інші країни, намагаючись уникнути покарань чи конфіскації. Необхідно зазначити, що спільна робота з відстеження, заморожування та конфіскації активів, отриманих шляхом порушення закону, є стратегічним пріоритетом у боротьбі Європейського Союзу з організованою злочинністю та основним напрямком розгляду справ Європейським агентством, що співпрацює з судовими та поліцейськими органами країн-членів ЄС (далі – EUROJUST). Ця організація має найкращі практики, які можуть значно підвищити ефективність розслідувань, судового переслідування та, зрештою, повернення доходів отриманих злочинним шляхом.

Відповідно, термін «економічні злочини» [71] включає в себе ті злочини, які мають економічну природу. Щодо розкриття типології економічних злочинів, узагальнимо сутність та класифікуємо їх за певною системою критеріїв, які слід приймати до уваги в процесі дослідження питань економічної безпеки (табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

Типологія економічних злочинів за різними критеріями

Види	Критерії класифікації
Фінансове шахрайство	включає маніпуляції з фінансовою інформацією, зловживання внутрішньою інформацією, а також інші види діяльності, що спотворюють реальний фінансовий стан організації або особи для особистої вигоди. Фінансове шахрайство має багато різновидів, наприклад інвестиційне шахрайство, страхове шахрайство, шахрайство з пільгами, податкове та акцизне

	шахрайство.
Відмивання грошей	є процесом, який надає можливість злочинним угрупованням легалізувати кошти отриманих злочинним шляхом через фінансову систему.
Корупція	це зловживання владою або посадовим становищем для отримання приватної вигоди, що значно підриває принципи справедливості і ефективності, крім того, вона сприяє втраті довіри громадськості до державних інститутів.
Ухилення від сплати податків	позбавляє державу необхідних доходів, що у свою чергу впливає на здатність уряду фінансувати публічні послуги та інвестиції.
Кіберзлочинність	становить зростаючу загрозу в умовах глобалізації цифрових технологій. Це охоплює крадіжку даних, комп'ютерні атаки на інфраструктуру та інші форми злочинів в цифровому просторі.
Порушення прав інтелектуальної власності	призводить до втрат доходів внаслідок незаконного використання об'єкта права інтелектуальної власності, а також знижує стимули для подальших інновацій.

Джерело: узагальнено авторами

Виходячи з представленої типології вплив економічних злочинів на національну безпеку надзвичайно великий, оскільки вони не тільки спричиняють економічні втрати, але й мають вплив на довіру до державних інституцій.

За останні роки, економічні злочини залишалися основними видами злочинів, які розглядав EUROJUST, зокрема у 2022 році³, було розглянуто 3683 справи у цій сфері. У 2022 році EUROJUST розглянув більше ніж 500 випадків фінансового шахрайства порівняно з 2021 роком. Протягом 2022 року EUROJUST сприяв великій кількості координаційних зустрічей, пов'язаних з протидією економічній злочинності [60].

В цьому зв'язку варто відзначити, що з початку пандемії COVID-19 дедалі

частіше для злочинних схем використовувалися торгові онлайн-платформи. Ця тенденція збереглася у 2023 році, про що свідчить велика кількість випадків шахрайства з інвестиціями, зареєстрованих в EUROJUST.

У 2022 році EUROJUST вперше, разом зі Швецією та Європолом, став співкерівником операційної діяльності ЕМРАСТ щодо шахрайства всередині співтовариства (MTIC). Учасники цієї спеціалізованої групи включають 13 держав-членів, а також Європол, Європейський офіс по боротьбі з шахрайством (OLAF), Генеральний директорат Європейської комісії з питань юстиції та Європейську прокуратуру (EPPO) як спостерігача. Шахрайство MTIC завдає шкоди бюджетам ЄС і національним бюджетам, а також ускладнює успішне розслідування, переслідування та засудження. Боротьба з цим видом шахрайства є однією з цілей пріоритету ЕМРАСТ 2022–2025³ щодо шахрайства, економічних і фінансових злочинів. Зокрема, EUROJUST допомагає країнам де є випадки шахрайства з інвестиціями у правових питаннях, особливо, що стосуються транскордонних справ.

Стимулюючи спрямованість має той факт, що упродовж 2022 року тривала законодавча процедура пакету з чотирьох пропозицій щодо посилення Європейського Союзу по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Метою пакету є покращення виявлення підозрілих операцій і діяльності, а також закриття лазівок, які використовуються злочинцями для відмивання незаконних доходів або фінансування терористичної діяльності через фінансову систему.

Щодо питань та пропозицій, які аналізуються у Звіті EUROJUST про відмивання грошей [60], ключовими є виявлення бенефіціарних власників злочинних активів та труднощі, пов'язані з неправомірним використанням криптовалют. Також у звіті аналізуються випадки відмивання коштів, зареєстровані в EUROJUST з 1 січня 2016 року до 31 грудня 2021 року. Злочини щодо захисту фінансових інтересів Європейського Союзу (PIF) – це злочини проти фінансових інтересів Європейського Союзу, як визначено в Директиві 2017/1371 (Директива PIF). Протягом 2022 року EUROJUST розглядав дещо

більшу кількість справ про злочини, пов'язані з PIF, порівняно з 2021 роком.

Варто відзначити, що у березні 2022 року EUROJUST надав свій внесок на основі своєї роботи зі злочинами PIF для дослідження Європейської комісії на підтримку звіту про реалізацію боротьби з шахрайством у фінансових інтересах Союзу за допомогою кримінального права. Дослідження оцінює транспозицію та імплементацію Директиви PIF та охоплює статистичні дані щодо відповідних кримінальних злочинів. Другий звіт про імплементацію Директиви PIF, з цих питань, був опублікований у вересні 2022 року [60].

Економічні та фінансові злочини є одним із пріоритетів ЄС у боротьбі з організованою злочинністю в рамках ЕМРАСТ 2022-2025. Сфери економічних злочинів, які особливо мають професійний інтерес для слідчих Європолу, включають: шахрайство MTIC (Missing Trader Intra Community Fraud) , яке передбачає ухилення від сплати податку на додану вартість (ПДВ) у ЄС, що призводить до втрати доходів держав-членів у мільярди євро; акцизне шахрайство, що відноситься до контрабанди товарів, що оподатковуються високими податками, таких як тютюн, алкоголь і паливо; легалізації (відмивання) доходів [60].

Щодо визначення етапів відмивання коштів слід виділити, основні, зокрема:

- етап розміщення, коли кошти, отримані злочинним шляхом, уперше вводяться в законну фінансову систему, як правило вони розбиті на незначні суми, на цьому етапі є ймовірність швидкого розкриття злочину;
- етап багаторівневості, коли відбуваються фінансові операції, які часто є складними, до яких залучено банківські установи або фінансові компанії з різних країн. Основна мета цього етапу полягає в тому, щоб відокремити незаконно отримані кошти від джерела їх походження, але ризик виявлення таких схем значно є нижчим, оскільки здебільшого через міжнародні транзакції кошти переміщуються між кількома суб'єктами, щоб не бути виявленими, в тому числі використовують законодавчі можливості легалізації відповідних країн;

- етап інтеграції, коли кошти повертаються до злочинців через реінвестування в легальний економічний цикл, наприклад, через нерухомість, предмети розкоші або бізнес-підприємства.

Таким чином, відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом, є складним процесом, метою якого є надання легітимності активам, здобутим в результаті злочинної діяльності. Наукове переосмислення наявних знань про ефективну боротьбу з відмиванням коштів, вимагає комплексного підходу, що включає регуляторні заходи, моніторинг фінансових транзакцій, а також міжнародну співпрацю між правоохоронними органами та фінансовими установами. Ключовими елементами в цьому процесі є впровадження системи виявлення підозрілих діяльностей, проведення досліджень походження активів та запровадження прозорих процедур ідентифікації клієнтів.

Забезпечення ефективного контролю за відмиванням коштів також залежить від глобальної єдності та координації. Міжнародні організації, такі як Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) [60], відіграють ключову роль у розробці стандартів та рекомендацій, спрямованих на боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Ці стандарти включають вимоги до країн щодо створення ефективних національних систем виявлення та запобігання фінансовим злочинам, а також регулярний моніторинг та оцінку їхньої діяльності в цій сфері.

Одним з ключових серед них є на національному рівні, впровадження законодавства, що вимагає від фінансових установ та інших суб'єктів економіки здійснювати належну перевірку своїх клієнтів, знати їхнього справжнього бенефіціара (KYC-процедури або верифікація особи) та повідомляти про підозрілі транзакції, є важливим кроком у боротьбі з відмиванням коштів. Також значну роль відіграють спеціалізовані установи з фінансового моніторингу, які аналізують повідомлення про підозрілі транзакції та співпрацюють з правоохоронними органами для ідентифікації та переслідування фінансових злочинів.

В цьому контексті, варто відмітити технологічний прогрес, який також

впливає на методи відмивання коштів та стратегії їх виявлення. Використання криптовалют та інших цифрових активів може ускладнити відстеження незаконних фінансових потоків через анонімність та децентралізовану природу цих технологій. Це вимагає від державних регуляторів та фінансових установ адаптації та впровадження новітніх технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання, для виявлення складних схем відмивання коштів.

У підсумку, боротьба з відмиванням коштів є безперервним процесом, що вимагає злагодженої роботи на міжнародному та національному рівнях, а також постійного розвитку правових, інституційних та технологічних засобів виявлення та протидії фінансовим злочинам.

Важливою частиною зусиль боротьби з легалізацією (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом є міжнародна юридична співпраця та обмін інформацією між країнами. З огляду на транснаціональний характер багатьох схем відмивання коштів, ефективна протидія цьому явищу вимагає від країн узгодження своїх нормативних баз та процедур, а також створення механізмів швидкого обміну інформацією. Для цього міжнародні конвенції та двосторонні договори про правову допомогу в кримінальних справах є ключовими інструментами, що дозволяють прокуратурі та судовим органам однієї країни отримувати інформацію та юридичну підтримку від своїх колег із інших країн.

Окрім того, приватний сектор відіграє важливу роль у виявленні та запобіганні відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом. Банки та інші фінансові установи використовують системи внутрішнього контролю, щоб виявляти підозрілі транзакції та активно співпрацюють з державними регуляторами та правоохоронними органами. Розвиток технологій дозволяє застосовувати все більш складні алгоритми для аналізу фінансових потоків та ідентифікації потенційно незаконних операцій.

Отже, незважаючи на значний прогрес у боротьбі з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, існуючі виклики та нові загрози вимагають постійного удосконалення нормативної бази, методів виявлення та способів протидії, а зростання використання цифрових фінансів, зокрема криптовалют,

створює нові можливості для відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом та водночас вимагає адаптації існуючих підходів до регулювання та контролю.

У цьому контексті, важливо зберігати баланс між ефективним контролем фінансових операцій для запобігання відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом та забезпеченням дотримання прав і свобод громадян, включаючи захист персональних даних та приватного життя. Завданням держави є створення ефективної та збалансованої регуляторної нормативно-правової бази, яка б не тільки встановлювала жорсткі вимоги до боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, але й сприяла розвитку інновацій та підтримці економічної конкурентоспроможності. Слід зазначити, що Міністерство фінансів України наказом від 28 грудня 2022 року №465, зареєстрованим в Міністерстві юстиції 9 лютого 2023 року за №258/39314 [60], затвердило оновлені Критерії ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Оновлення Критеріїв ризиків було ініційовано з метою підвищення ефективності механізмів фінансового моніторингу, а також забезпечення відповідності національного законодавства міжнародним стандартам у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

Цей наказ мав на меті вдосконалення існуючих регуляторних рамок шляхом встановлення чітких та деталізованих критеріїв ризику, які мають застосовувати суб'єкти первинного фінансового моніторингу (СПФМ) для ідентифікації та управління ризиками, пов'язаними з легалізацією (відмиванням) доходів та фінансуванням тероризму. Основна увага приділена ризик-орієнтованому підходу, що вимагає від СПФМ визначення власних критеріїв ризику на основі аналізу специфіки своєї діяльності, типів клієнтів, географічного розташування та видів наданих послуг чи продуктів.

Відповідно, нові критерії ризиків є обов'язковими до застосування всіма СПФМ, що забезпечить єдині стандарти в ідентифікації та управлінні

ризиками, сприяючи підвищенню ефективності національної системи фінансового моніторингу та відповідності її міжнародним нормам та стандартам.

Зокрема, ці критерії використовуватимуть у власній діяльності такі суб'єкти первинного фінансового моніторингу:

- професійні учасники ринків капіталу (крім банків), включаючи Центральний депозитарій цінних паперів, крім осіб, які провадять діяльність з організації торгівлі фінансовими інструментами;
- професійні учасники організованих товарних ринків;
- постачальники послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів;
- спеціально визначені суб'єкти (крім осіб, які надають послуги в межах трудових правовідносин): адвокатські бюро, адвокатські об'єднання та адвокати, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально; нотаріуси; суб'єкти господарювання, що надають юридичні послуги; особи, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами; суб'єкти аудиторської діяльності; бухгалтери, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку; суб'єкти господарювання, що здійснюють консультування з питань оподаткування;
- суб'єкти господарювання, що надають посередницькі та/або консультаційні послуги під час здійснення операцій з нерухомим майном;
- суб'єкти господарювання, які здійснюють торгівлю за готівку дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням та виробами з них;
- суб'єкти господарювання, які проводять лотереї та/або азартні ігри;
- суб'єкти господарювання, які здійснюють торговельну діяльність культурними цінностями та/або надають посередницькі послуги в такій діяльності.

Загалом, впровадження оновлених критеріїв ризиків є значним кроком у зміцненні регуляторного середовища України у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму

та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Оновлення критеріїв дозволяє забезпечити більшу адаптивність та гнучкість системи фінансового моніторингу до сучасних викликів і загроз, а також зміцнити механізми внутрішнього контролю у суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Таким чином, впровадження оновлених Критеріїв ризиків спрямовано на забезпечення більш ефективного виявлення та запобігання потенційним спробам легалізації злочинних доходів, фінансування терористичних актів та розповсюдження зброї масового знищення. Особлива увага при цьому приділяється посиленню вимог до ідентифікації клієнтів, моніторингу їхньої діяльності та оцінці ризиків на основі індивідуального підходу. Оновлення критеріїв також реагує на потребу удосконалення регуляторної бази відповідно до розвитку фінансових ринків та з'явлення нових продуктів та послуг, які можуть бути використані для відмивання коштів або фінансування тероризму.

На особливу увагу також заслуговує розвиток та впровадження інноваційних технологій у сфері фінансового моніторингу, таких як штучний інтелект, блокчейн, та великі дані, надає суб'єктам первинного фінансового моніторингу додаткові інструменти для аналізу та оцінки ризиків. Використання цих технологій може значно підвищити швидкість та точність обробки даних, що є ключовим для своєчасного виявлення підозрілих транзакцій та запобігання фінансовим злочинам.

Крім того, Міністерством фінансів України на засіданні Уряду було затверджено План заходів [19], спрямованих на запобігання виникненню та зменшення негативних наслідків ризиків, виявлених за результатами третьої національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, на період до 2026 року. Цей стратегічний документ визначає основні національні вектори розвитку системи фінансового моніторингу, встановлюючи ключові напрямки державної політики у цій сфері на найближчі три роки.

Особливе значення, відповідно до Плану заходів, є цілеспрямовані та скоординовані зусилля усіх учасників системи фінансового моніторингу, що спрямовані на інституційне, законодавче, організаційне та практичне удосконалення національної системи боротьби з легалізацією незаконних доходів відповідно до міжнародних стандартів.

Виділяють також підходи Бюро економічної безпеки України, які через пропозиції моделі Єдиної інформаційної системи (далі – ЄІС), технічні вимоги та розробка якої відбувалася за сприяння не тільки представниками провідних українських але й світових компаній та фахівців Консультативної місії Європейського Союзу в Україні (КМЄС) і Естонського центру міжнародного розвитку [18]. Ця система має являти собою модульну платформу, побудовану на мультисервісній архітектурі з уніфікацією програмно-технічних засобів розробки та використанням сучасних веборієнтованих, сервісно-орієнтованих та геоінформаційних технологій [18]. Щодо підходів до можливостей, після впровадження ЄІС, вона має стати ключовим інструментом для виявлення та оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави шляхом аналізу структурованих і неструктурованих даних [18]. При цьому отримані результати збільшать ефективність складання аналітичних висновків та рекомендацій для державних органів. Разом з тим варто відзначити, що попередньо система включатиме в себе 18 модулів, основними з яких будуть аналітичний модуль, модуль ризик-орієнтованого підходу та модуль взаємодії з інформаційними ресурсами. Останній забезпечить отримання інформації з різних автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів і баз даних органів державної влади, серед яких ДПС, Держмитслужба, Мінцифри, Мінюст, Мінфін, МВС, ДСА, АРМА [18].

Окремо слід наголосити, що система включатиме модуль аналітичних досліджень, яка забезпечить єдине інформаційне середовище, доступ до якого надаватиметься через механізми ідентифікації та аутентифікації користувачів з використанням кваліфікованих електронних підписів [18].

Таким чином, необхідно зазначити, що, План заходів також передбачає

важливі ініціативи у сфері підвищення обізнаності громадськості та зацікавлених сторін про ризики та методи протидії легалізації коштів, фінансуванню тероризму та іншим фінансовим злочинам. Це включає проведення інформаційних кампаній, семінарів та тренінгів, спрямованих на зміцнення потенціалу суб'єктів фінансового моніторингу та підвищення рівня їхньої підготовки.

2.2. Види державного контролю для запобігання економічній злочинності. Офшорні юрисдикції

У контексті дослідження державного управління фінансово-господарським контролем в Україні, слід зазначити, що ця функція покладена на спеціалізовані органи виконавчої влади. Орган державного фінансового контролю координує свою діяльність з органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, фінансовими органами, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, іншими контролюючими органами, органами прокуратури, Національної поліції України, Служби безпеки України, Бюро економічної безпеки України. Орган державного фінансового контролю зобов'язаний надавати Бюро економічної безпеки України відомості про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення [34]. Крім того, значну роль відіграють органи місцевого та регіонального самоврядування, а також структури внутрішньосистемного та внутрішнього контролю.

Щодо визначення поняття «фінансовий контроль» єдності поглядів у наукових визначеннях поки не досягнуто. Так, відомий вітчизняний дослідник Опарін В.М. під цим визначенням розуміє, що «фінансовий контроль являє собою сукупність видів, форм і методів перевірки законності і доцільності здійснення фінансових операцій та реалізації на цій основі завдань фінансової політики. Отже, фінансовий контроль зв'язаний з реалізацією фінансової політики як безпосередньо, так і через контроль за фінансовою діяльністю

окремих суб'єктів» [17. с.29].

Вищезазначене трактування сутності фінансового контролю дає підстави зробити висновок, що він є однією з найважливіших ланок в системі державного управління, забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів у суспільстві для досягнення встановлених державою та суб'єктами господарювання цілей, і в першу чергу, забезпечення фінансової безпеки та суверенітету держави. На основі вищезазначеного контролюючий суб'єкт (суб'єкт контролю) – це орган контролю, який має відповідні повноваження для здійснення контролю та спрямовує контрольні дії на вирішення завдань системи управління в державі. Контрольні дії контролюючого суб'єкта спрямовуються на встановлення відповідності показників діяльності підконтрольного суб'єкта з визначеними нормативами.

Підсумовуючи вище зазначене на сутність та зміст фінансового контролю як системи державного управління доцільно узагальнити його складові в залежності від обраної системи критеріїв (рис. 2.1).

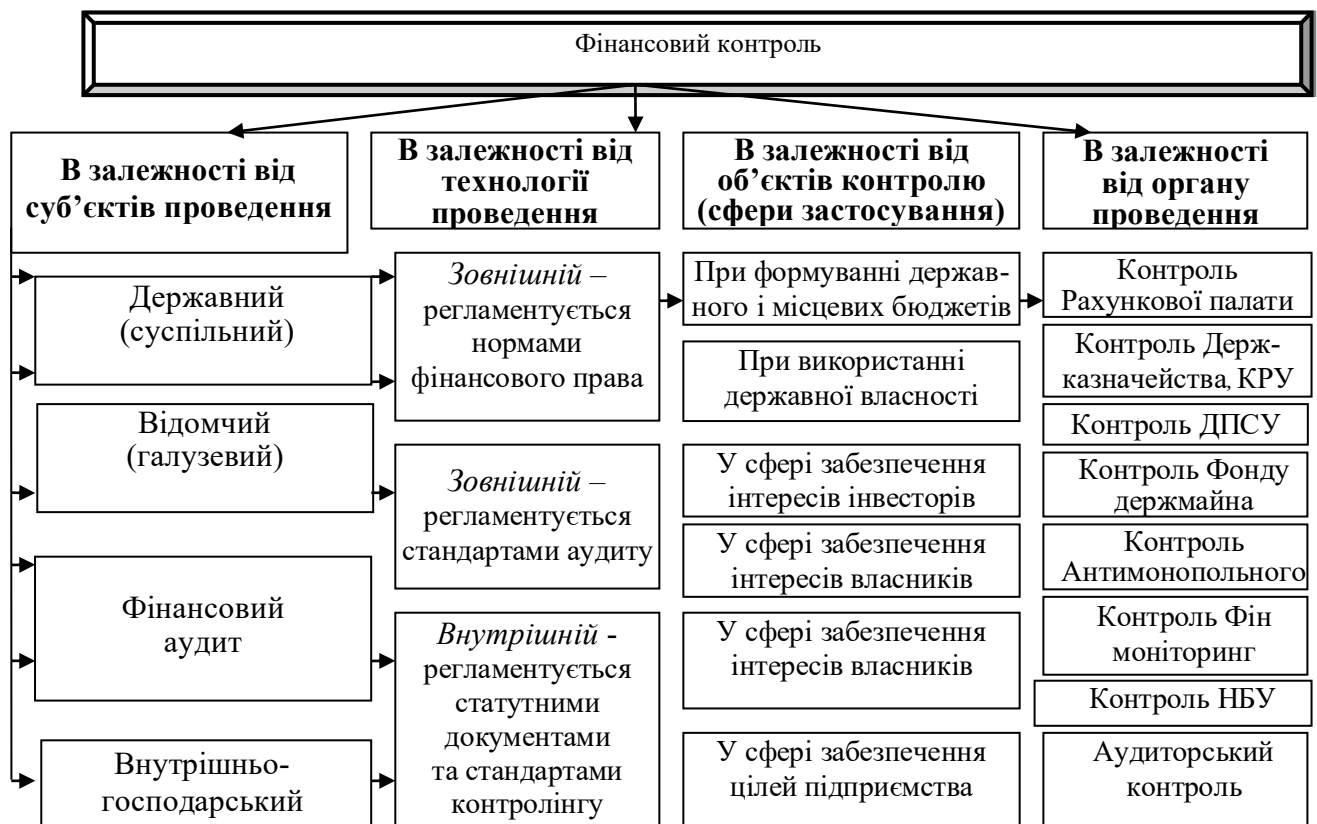

Рис.2.1. Система фінансового контролю*

*узагальнено авторами.

В Україні здійснення державного фінансового контролю регулюється нормами Закону «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» де зазначено, що здійснення державного фінансового контролю забезпечує центральний орган виконавчої влади, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю (далі - орган державного фінансового контролю) [34].

Забезпечується державний фінансовий контроль через взаємозалежну сукупність контрольних процедур, направлених на забезпечення достовірності використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності у міністерствах та інших органах виконавчої влади, державних фондах, фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору економіки, в тому числі суб'єктах господарювання [34]. Адже якщо метою діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є отримання прибутку, то його суспільною місією є участь у формуванні бюджету країни. Завданням державних органів фінансового контролю є забезпечення контролю за тим, як суб'єкт господарювання дотримується законодавчих норм, прийнятих в державі через проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель та моніторингу закупівлі.

Важливе значення має система державного фінансового контролю, яку можна визначити як взаємозалежну сукупність контролюючого суб'єкта, контрольних процедур і контрольованого об'єкта (рис. 2.2.).

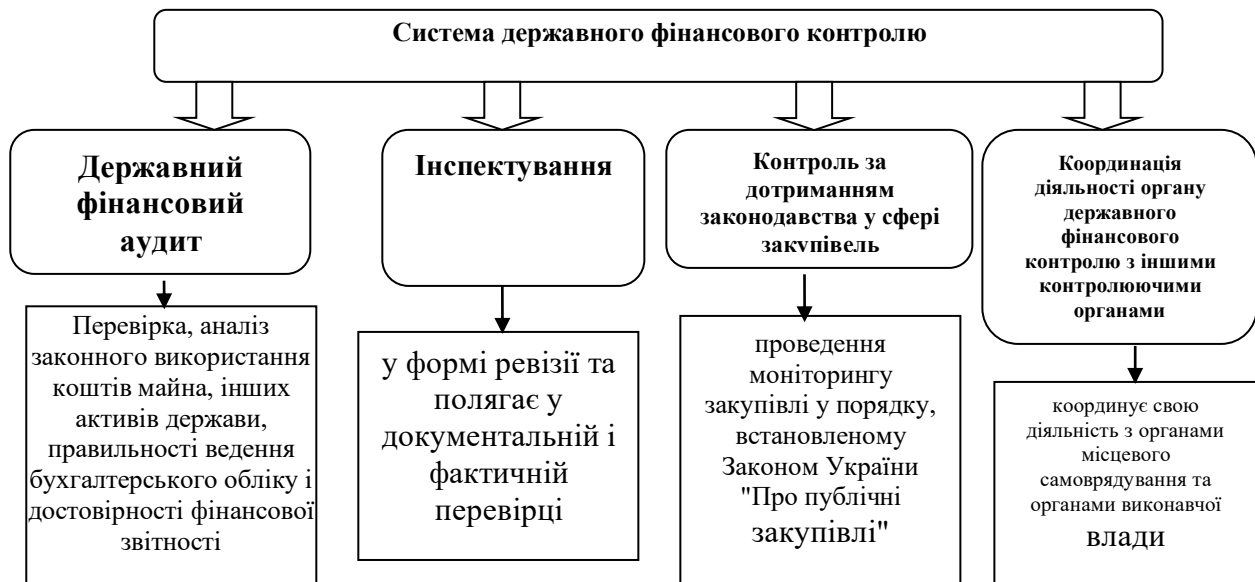

Рис. 2.2. Елементи системи державного фінансового контролю

Джерело: узагальнено авторами за [34].

Отже, система державного фінансового контролю включає в себе наступні складові:

- ефективність використання бюджетних коштів;
- ефективність управління державною власністю;
- дотримання інтересів суб'єктів господарювання та ін.

В основі державного контролю лежить принцип запобігання економічній злочинності та є ключовим елементом у забезпеченні правопорядку та стабільності в економічній сфері. Виділення різних форм державного контролю дозволяє ефективно адресувати специфічні аспекти економічної злочинності та мінімізувати ризики її виникнення. В контексті забезпеченості попередження виникнення економічних злочинів доцільно розглянути превентивний контроль, як вид контролю спрямований на попередження виникнення злочинних дій через систему регуляцій, ліцензування, та моніторингу економічних операцій. Превентивний контроль включає заходи, аудиту, фінансових інспекцій, та здійснення нагляду за дотриманням законодавства в сфері економіки. Слід зазначити, що комплексність підходу до боротьби з економічною злочинністю не тільки забезпечує ширший огляд потенційних ризиків, але й дозволяє адаптувати відповіді держави до змінюваних умов і викликів. Важливою складовою ефективності державного контролю є також

взаємодія різних видів контролю та їх інтеграція з міжнародними нормами та стандартами.

На основі такого підходу наведено додаткові аспекти, які заслуговують на увагу при розгляді системи державного контролю (табл. 2.2).

Таблиця 2.2.

Елементи державного контролю для запобігання економічній злочинності

Елементи	Зміст
Міжвідомча координація	ефективне використання ресурсів та обмін інформацією між різними контрольними органами важливий для забезпечення цілісності підходів та виявлення комплексних схем зловживань. Це також сприяє зміцненню загальної системи правопорядку та економічної безпеки.
Використання сучасних технологій	важливим є впровадження сучасних інформаційних систем для збору, аналізу та зберігання даних, що дозволяє контрольним органам оперативно реагувати на загрози та ефективно виявляти порушення. Штучний інтелект та великі дані можуть істотно підсилити аналітичні можливості в цій сфері.
Залучення громадськості	важливий аспект державного контролю полягає в забезпеченні прозорості й відкритості діяльності контрольних органів. Залучення громадськості та зміцнення громадянського суспільства через інформаційні кампанії, публічні консультації та використання механізмів громадського контролю може підвищити ефективність заходів проти економічної злочинності.
Підвищення правової освіти населення	інформування громадян про їх права та

	обов'язки, а також про наслідки економічних злочинів, може допомогти знизити рівень таких злочинів через попередження потенційних порушників про жорсткість та неминучість покарань.
Моніторинг міжнародних тенденцій	оскільки економічна злочинність часто має транснаціональний характер, важливо враховувати глобальні тенденції та адаптувати національні стратегії контролю відповідно. Співпраця з міжнародними організаціями, такими як Інтерпол, Всесвітній банк, Міжнародний валютний фонд, може допомогти отримати доступ до передових практик, інструментів моніторингу та методів розслідування.
Етика та відповідальність у контрольних органах	ключовим аспектом в боротьбі з економічною злочинністю є забезпечення високого рівня професіоналізму, етики та відповідальності в роботі контрольних органів. Це передбачає проведення регулярних аудитів діяльності, а також встановлення чітких процедур відповідальності для запобігання корупції та зловживань.

Джерело: узагальнено авторами

Таким чином, система державного контролю в Україні має бути багатогранною, динамічною та відповідати сучасним викликам економічної безпеки. Інтеграція цих елементів забезпечує стратегічний підхід до запобігання та боротьби з економічною злочинністю.

В умовах глобалізаційних процесів офшорний бізнес став невід'ємною частиною глобальної економіки. Досить часто офшорні юрисдикції виступають дієвим інструментом стимулювання розвитку окремих територій. При цьому

слід відмітити, що практично всі міжнародні організації оголосили два пріоритети – усунення передумов для недобросовісної податкової конкуренції і боротьба з легалізацією коштів, зароблених злочинним шляхом і фінансування тероризму [23].

Суттєва роль офшорних юрисдикцій полягає в тому, що країни або території, які пропонують іноземним компаніям та приватним особам спеціальні податкові режими, які зазвичай включають низькі або нульові ставки податку на прибуток, анонімність власників та захист активів. Основні характеристики офшорних юрисдикцій включають їх здатність приваблювати іноземний капітал завдяки фіскальним стимулам. Такі юрисдикції часто звинувачуються у сприянні ухиленню від сплати податків та відмиванні грошей через слабкі регуляторні стандарти та високий рівень конфіденційності.

У сучасних умовах динамічного розвитку та змін у податковому законодавстві посилюється увага до адміністрування податку на прибуток підприємств та забезпечення податкового контролю з питання трансфертного ціноутворення. У той же час в Україні і нині не має чітких підходів до вимог щодо трьохрівневої структури звітності з трансфертного ціноутворення, яку запропоновано для податкових потреб і погоджено Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у межах плану BEPS (BEPS – розмивання оподатковуваної бази й виведення прибутку з-під оподаткування» [47]).

Таким чином, однією з ключових засад формування механізму трансфертного ціноутворення, у контексті подальшої боротьба з ухиленням від сплати податків, є здійснення державою цілеспрямованого впливу на процеси адміністрування та імплементації до міжнародних стандартів. Першочерговим завданням при реалізації цього напряму вже здійснено ряд вагомих кроків: запроваджено контроль трансфертного ціноутворення; відбувається процес розкриття кінцевих бенефіціарних власників; впроваджуються зобов'язання України, взяті із приєднанням до Плану BEPS, щодо імплементації мінімального стандарту запровадження трирівневого підходу щодо звітності з трансфертного ціноутворення. Реалізація цих норм дозволить суттєво

поліпшити контроль трансфертного ціноутворення в операціях із офшорами в умовах глобалізації економіки.

В Україні з її значним фіскальним навантаженням на юридичних та фізичних осіб значна частина відтоків капіталу відбувається саме в офшорні юрисдикції. В сучасних умовах нестабільності, великий український бізнес інтенсивно використовує можливості офшорних іноземних юрисдикцій для реєстрації власності, залучення іноземного капіталу та отримання правового захисту на розвинених ринках. Ця практика, хоча й забезпечує додаткові переваги для великих компаній але й створює суттєві виклики для малого та середнього бізнесу в Україні [4].

Підсумовуючи вищезазначене, слід наголосити, що розвиток та імплементація комплексних систем моніторингу може істотно підвищити ефективність виявлення та запобігання економічним злочинам. Застосування автоматизованих систем для контролю над фінансовими операціями, включно з незвичайними трансакціями або нестандартними змінами у фінансових показниках, може сприяти ранньому виявленню потенційних порушень. Співпраця між урядовими структурами та приватними бізнес-структурами може забезпечити більш глибоке розуміння проблеми економічних злочинів та більш ефективно вирішення цього питання. Враховуючи глобальний характер багатьох економічних злочинів, важливо забезпечити, щоб національне законодавство відповідало міжнародним стандартам та мало можливість швидкого реагування на виклики та загрози шляхом гармонізації національного законодавства, та забезпечення можливостей для ефективної міжнародної юридичної взаємодії.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

3.1. Сутність і розуміння організаційно-правових, інформаційно-аналітичних та оперативно-розшукових засад забезпечення економічної безпеки держави

Економічна безпека держави є однією з ключових складових національної безпеки, яка забезпечується завдяки ефективній роботі правоохоронних і контролюючих органів. Проте в умовах сучасних глобальних викликів виникає необхідність удосконалення механізмів дослідження економічної безпеки. Для цього важливо виявити та узагальнити основні організаційні й методичні проблеми, що впливають на ефективність діяльності цих органів.

До основних організаційних проблем слід віднести. Відсутність чітких процедур обміну інформацією між правоохоронними, контролюючими органами та іншими суб'єктами забезпечення економічної безпеки. Перекриття функцій різних органів, що призводить до неефективного використання ресурсів. Брак фінансування для проведення комплексних досліджень та впровадження сучасних технологій. Обмежена кількість кваліфікованих кадрів, здатних проводити аналітичну роботу у сфері економічної безпеки. Невідповідність або дублювання законодавчих актів, що регулюють діяльність правоохоронних і контролюючих органів у сфері економічної безпеки. Відсутність єдиного стратегічного документа, що визначає загальні підходи до дослідження та забезпечення економічної безпеки. Недостатня адаптація національних механізмів до міжнародних норм і практик у сфері боротьби з економічною злочинністю та забезпечення фінансової прозорості.

Економічна безпека держави є фундаментальною складовою її загальної національної безпеки. Вона забезпечує стабільний розвиток економіки, захист інтересів громадян та стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз. Економічна безпека – це стан національної економіки, при якому держава здатна ефективно

протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам, забезпечувати стабільний розвиток та захист економічних інтересів своїх громадян. розглядається як складова національної безпеки і виступає матеріальною основою національної безпеки [7, с.122].

Термін «економічна безпека» був вперше введений у 1977 р. в науковій роботі Клауса Кнора «Питання економіки і національна безпека» [65]. В Україні питання економічної безпеки стали обговорюватись з початку 90-х рр. XX століття.

Основні загрози економічній безпеці поділяються на внутрішні та зовнішні (Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1.

Загрози економічній безпеці

ВНУТРІШНІ ЗАГРОЗИ		ЗОВНІШНІ ЗАГРОЗИ	
Економічна нестабільність	Коливання курсу національної валюти, високий рівень інфляції, нестійкість фінансової системи.	Економічна залежність	Надмірна залежність від імпорту стратегічно важливих товарів та ресурсів.
Корупція	Поширення корупційних схем, які підривають економічний потенціал держави та знижують інвестиційну привабливість.	Глобальні економічні кризи	Вплив глобальних економічних криз на національну економіку.
Кримінальна діяльність	Відмивання грошей, фінансування тероризму, економічні злочини.	Міжнародна конкуренція	Конкурентна боротьба на світових ринках, торгові війни та санкції.

Економічна безпека держави значною мірою залежить від ефективності правових та організаційних механізмів. Ці механізми забезпечують стійкість економічної системи до внутрішніх та зовнішніх загроз, сприяють стабільному розвитку та захисту економічних інтересів.

Правові механізми

- 1) Законодавча база:
 - створення та впровадження законів: розробка та ухвалення законодавчих

актів, що регулюють економічну діяльність, сприяють захисту економічних інтересів і запобігають злочинам;

- гармонізація законодавства: узгодження національного законодавства з міжнародними стандартами та нормами для ефективної взаємодії з іншими державами та міжнародними організаціями.

2) Правозастосування:

- посилення правозастосовних органів: зміцнення органів, відповідальних за дотримання економічних законів, таких як правоохоронні органи, фінансові інспекції та податкові служби;
- антикорупційні заходи: впровадження та реалізація антикорупційних програм і заходів для зниження рівня корупції, що підриває економічну безпеку.

3) Регуляторна політика:

- моніторинг та контроль: забезпечення ефективного моніторингу та контролю за економічною діяльністю для виявлення та запобігання порушенням;
- санкції та відповідальність: встановлення відповідальності за економічні злочини та застосування санкцій для забезпечення дотримання законів.

Організаційні механізми

1) Національні інституції:

- урядові установи: створення та підтримка функціонування державних органів, відповідальних за економічну безпеку, таких як міністерства економіки, фінансів, внутрішніх справ та спеціальні агентства;
- аналітичні центри: розвиток аналітичних центрів, що займаються дослідженням загроз економічній безпеці та розробкою рекомендацій для їх подолання.

2) Міжнародне співробітництво:

- участь у міжнародних організаціях: активна участь у діяльності міжнародних організацій, таких як Егмонтська група, Європол, Інтерпол тощо для спільної боротьби з економічними злочинами;

- міжнародні угоди та меморандуми: підписання угод та меморандумів про співпрацю з іншими державами для посилення економічної безпеки на глобальному рівні;
- 3) Координація діяльності:
- міжвідомча співпраця: забезпечення ефективної координації між різними державними органами та установами для комплексного підходу до забезпечення економічної безпеки;
 - обмін інформацією: налагодження системи обміну інформацією між національними та міжнародними організаціями для швидкого реагування на загрози.

Вищезазначені механізми відіграють ключову роль у забезпеченні економічної безпеки держави. Ефективна законодавча база, посилення правозастосовних органів, активне міжнародне співробітництво та належна координація дій сприяють створенню стійкої економічної системи, здатної протистояти сучасним викликам та загрозам.

В умовах глобалізації та інтеграції світових економік питання економічної безпеки набуває все більшого значення. Сучасні держави стикаються з численними загрозами, які можуть впливати на їх економічну стабільність та розвиток. До таких загроз відносяться фінансові кризи, корупція, відмивання грошей, фінансування тероризму та інші економічні злочини. Для ефективного протистояння цим викликам необхідна не тільки внутрішня політика, але й активна співпраця з міжнародними організаціями.

Міжнародні організації відіграють вирішальну роль у забезпеченні економічної безпеки держав, створюючи механізми для координації дій, обміну інформацією, розробки стандартів та проведення спільних операцій. Ці організації об'єднують зусилля країн у боротьбі з економічними злочинами, сприяють поверненню викрадених активів, забезпечують підтримку в розслідуваннях та сприяють стабільному розвитку світової економіки.

Міжнародна організація кримінальної поліції (англ. the International Criminal Police Organization), більш відома як **Інтерпол** (Міжнародна

організація кримінальної поліції) була заснована у 1923 р. Ініціатива заснування належала австрійському криміналісту Йогану Шоберу, який на той час був начальником поліції Відня та прем'єр-міністром Австрії. Офіційна назва організації на той час була «Міжнародна комісія кримінальної поліції» [72]. Заснування Інтерполу відбулося під час міжнародного конгресу, що проходив у Відні (Австрія), у вересні 1923 р. На цьому конгресі зібралися представники поліцейських служб з 20 країн світу, щоб обговорити проблеми, пов'язані з міжнародною злочинністю та необхідність створення організації для координації зусиль у боротьбі зі злочинами, які перетинають національні кордони.

Основна мета: сприяння міжнародній співпраці між поліцейськими службами різних країн для боротьби з транснаціональною злочинністю.

Основні етапи розвитку:

1923-1945 рр.: заснування та початковий розвиток. Першочерговим завданням було сприяння співпраці між поліцейськими службами різних країн для боротьби з транснаціональною злочинністю. Діяльність організації була припинена під час Другої світової війни.

1946-1956 рр.: відновлення та реорганізація. Після Другої світової війни, у 1946 р., Інтерпол був реорганізований, і його штаб-квартира була перенесена до Парижа, (Франція). У 1956 р. була прийнята нова конституція, яка змінила назву організації на «Міжнародна організація кримінальної поліції – Інтерпол» [50].

1957-1989 рр.: розширення глобальної присутності. У 1957 р. Інтерпол відкрив своє перше регіональне представництво в Азії. У наступні десятиліття організація продовжувала розширювати свою діяльність, відкриваючи регіональні офіси у різних частинах світу та збільшуючи кількість країн-членів. У цей період Інтерпол також впровадив нові технології для підтримки поліцейської роботи, включаючи бази даних викрадених транспортних засобів та розшукуваних осіб.

1990-2000 рр.: Впровадження нових технологій та стратегій. У 1990-х

роках Інтерпол почав активно впроваджувати інформаційні технології у свою діяльність. Була створена глобальна комунікаційна мережа I-24/7, яка дозволила поліцейським службам з усього світу оперативно обмінюватися інформацією. Інтерпол також почав приділяти більше уваги боротьбі з новими видами злочинів, такими як кіберзлочинність та торгівля людьми.

2001-2010 рр.: Боротьба з тероризмом та глобальними загрозами. Після терактів 11 вересня 2001 р. Інтерпол значно посилив свою діяльність у сфері боротьби з тероризмом. Організація створила спеціалізовані підрозділи та бази даних для моніторингу терористичних загроз. Крім того, Інтерпол продовжував розширювати свої бази даних та інструменти для боротьби з різними видами злочинів [66].

2011 – теперішній час: Інновації та адаптація до нових викликів. Сучасний період розвитку Інтерполу характеризується впровадженням новітніх технологій та інновацій у правоохоронну діяльність. Інтерпол активно використовує біометричні дані, аналіз великих даних та інші передові методи для підвищення ефективності боротьби зі злочинністю. Організація продовжує зміцнювати міжнародну співпрацю, забезпечуючи ефективну взаємодію між поліцейськими службами різних країн [73].

Організаційно-правові засади в Україні – це сукупність структурних, функціональних та нормативно-правових елементів, що забезпечують організацію, функціонування та регулювання діяльності державних органів, установ і посадових осіб у процесі реалізації завдань і функцій, покладених на них державою.

Інформаційно-аналітичні засади в Україні – це система принципів, методів та інструментів збирання, обробки, аналізу, збереження та використання інформації, що спрямовані на підтримку прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сферах державного управління, безпеки та економіки.

Інформаційно-аналітичні засади включають. Інформаційні ресурси: бази даних, звіти, статистичні дані, відкриті та закриті джерела інформації, які забезпечують державні органи актуальними даними. Аналітичні процеси:

методики аналізу інформації, включаючи прогнозування, моделювання та оцінку ризиків. Технічну інфраструктуру: інформаційні системи, програмне забезпечення, засоби захисту інформації. Ці засади формують основу для стратегічного планування, розробки політик та ефективного управління, забезпечуючи своєчасне реагування на виклики та загрози.

Оперативно-розшукові засади в Україні – це сукупність правових норм, методів, засобів і заходів, які регламентують діяльність спеціально уповноважених органів щодо виявлення, попередження, припинення та розслідування злочинів, а також забезпечення безпеки держави та громадян.

Оперативно-розшукові засади охоплюють. Правове регулювання: Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» та інші нормативні акти, що визначають повноваження і методи роботи правоохоронних органів. Організаційні механізми: структуру та функції оперативних підрозділів, порядок їх взаємодії з іншими державними органами. Практичні заходи: проведення оперативно-розшукових дій (спостереження, негласні слідчі дії, моніторинг комунікацій), спрямованих на отримання доказової інформації. Ці засади є ключовим інструментом у боротьбі з організованою злочинністю, корупцією, тероризмом та іншими загрозами державній безпеці.

Отже, організаційно-правові засади забезпечують правову та адміністративну основу для діяльності органів державної влади, включаючи формування їхньої структури та регламентацію повноважень. Інформаційно-аналітичні засади надають необхідні дані та знання для ефективної роботи, зокрема, у процесі прийняття управлінських рішень і стратегічного планування. Оперативно-розшукові засади спрямовані на практичну реалізацію завдань безпеки та правопорядку, використовуючи спеціальні методи й інструменти для протидії загрозам. Разом ці засади створюють системний підхід до забезпечення національної безпеки, сприяють ефективному функціонуванню державного апарату та захисту економічних, соціальних і політичних інтересів України.

Таким чином, ефективне дослідження економічної безпеки держави в діяльності правоохоронних і контролюючих органів неможливе без вирішення організаційних та методичних проблем. Запропоновані рекомендації спрямовані на створення комплексного, координованого та сучасного підходу до забезпечення економічної безпеки, що сприятиме зменшенню економічних ризиків і зміцненню національної безпеки. Реалізація таких заходів дозволить підвищити ефективність діяльності правоохоронних органів та створити надійну основу для захисту економічних інтересів держави.

3.2 Імплементация норм міжнародного права у вітчизняне законодавство та результати практичної діяльності з питань економічної безпеки держави

Імплементация норм міжнародного права у національне законодавство є важливим інструментом зміцнення економічної безпеки держави. В умовах глобалізації це дозволяє гармонізувати правові норми, підвищити ефективність економічної діяльності та забезпечити стабільний розвиток держави. У цій роботі запропоновано рекомендації, які спираються на аналіз міжнародного досвіду, національних потреб та найкращих практик.

Гармонізація законодавства з міжнародними стандартами. Адаптація вітчизняного законодавства до положень міжнародних економічних угод (наприклад, угод СОТ, ЄС). Впровадження норм, спрямованих на посилення боротьби з корупцією, відмиванням коштів та фінансуванню тероризму відповідно до міжнародних стандартів FATF. Розробка механізмів моніторингу виконання цих норм на державному рівні.

Інституційне забезпечення економічної безпеки. Створення координаційного центру для інтеграції норм міжнародного права у внутрішні процеси регулювання економіки. Підвищення кваліфікації державних службовців у галузі міжнародного права. Залучення міжнародних експертів для оцінки національних економічних ризиків та адаптації відповідних практик.

Правове регулювання міжнародного співробітництва. Забезпечення

ефективного регулювання транснаціональних інвестицій шляхом інтеграції положень міжнародних конвенцій. Удосконалення законодавства щодо захисту інтелектуальної власності відповідно до міжнародних угод, таких як Угода ТРІПС.

Таким чином, впровадження міжнародних стандартів у системи моніторингу економічної діяльності сприяло зменшенню корупційних ризиків та підвищенню довіри іноземних інвесторів. Адаптація до міжнародних правил призвела до спрощення процедур для бізнесу, підвищення прозорості та зменшення адміністративного тиску. Імплементация норм міжнародного права сприяла розширенню співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями, що забезпечило доступ до нових джерел фінансування та технологій.

В цьому контексті варто розглянути особливості діяльності Міжнародної організація кримінальної поліції (Інтерпол) яка є провідною глобальною структурою, що забезпечує координацію та співпрацю між правоохоронними органами різних країн для боротьби з транснаціональною злочинністю. Завдяки своїй унікальній інфраструктурі та інструментам Інтерпол сприяє швидкому обміну інформацією, розслідуванню злочинів та зміцненню глобальної безпеки.

Основні досягнення та внесок Інтерполу. Інтерпол створив та підтримує безпечну комунікаційну мережу I-24/7, яка дозволяє правоохоронним органам з понад 195 країн оперативно обмінюватися інформацією про злочини, підозрюваних, викрадені об'єкти та загрози. Організація управляє унікальними базами даних, які включають: інформацію про розшукуваних осіб; дані про викрадені документи, транспортні засоби та культурні цінності; інформацію про біометричні дані та кримінальні профілі. Інтерпол створив спеціалізований Центр боротьби з кіберзлочинністю, що координує міжнародні зусилля з протидії кіберзлочинцям, хакерським атакам, онлайн-шахрайствам та іншій незаконній діяльності у віртуальному просторі. У разі природних катастроф, терактів або інших надзвичайних ситуацій Інтерпол забезпечує оперативну допомогу, сприяючи ідентифікації жертв, розслідуванню інцидентів та захисту

населення.

Інтерпол продовжує відігравати ключову роль у забезпеченні глобальної безпеки, об'єднуючи зусилля країн у боротьбі з міжнародною злочинністю. Його досягнення в розвитку інноваційних технологій, координації дій правоохоронних органів та підтримці глобального правопорядку є важливими складовими у протидії сучасним викликам світовій безпеці.

Взаємовідносини з Україною

Інтерпол тісно співпрацює з Україною, забезпечуючи підтримку у боротьбі з міжнародною злочинністю та сприяючи поверненню викрадених активів. Україна є членом Інтерполу з 4 листопада 1992 р. [24]. Українські правоохоронні органи активно користуються ресурсами Інтерполу, такими як глобальна комунікаційна мережа I-24/7 та бази даних організації. Національне центральне бюро України (НЦБ) є підрозділом Міністерства внутрішніх справ України, яке виконує функції представництва України в Інтерполі. НЦБ України забезпечує координацію та співпрацю між українськими правоохоронними органами та правоохоронними органами інших країн у боротьбі з міжнародною злочинністю. Орган створений у 1993 р. на підставі Постанови Кабінету Міністрів України № 220 «Про Національне центральне бюро Інтерполу» [30].

НЦБ України займається міжнародним розшуком осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні злочинів, забезпечує їх екстрадицію, обмінюється інформацією з іншими центральними бюро Інтерполу та бере участь у спільних слідчих діях. НЦБ також проводить аналіз злочинних тенденцій та загроз, організовує навчальні програми для підвищення кваліфікації правоохоронців і бере участь у міжнародних операціях протидії злочинності.

Інтерпол допомагає Україні у розслідуванні злочинів, що мають міжнародний характер, таких як торгівля людьми, наркотиками, відмивання грошей та кіберзлочинність. Спільні операції та розслідування, проведені за участі Інтерполу, сприяють зміцненню безпеки та правопорядку в Україні.

Одним із ключових напрямків діяльності НЦБ є встановлення місцезнаходження осіб, які розшукуються, їх затримання та подальша екстрадиція. У 2021 році НЦБ Інтерполу обробило понад 81 тисячу звернень, зокрема щодо розшуку осіб, шахрайств, розшуку транспортних засобів, грабежів та вбивств.

У зв'язку з повномасштабною війною в Україні, Інтерпол запровадив посилений нагляд та моніторинг запитів з Росії, щоб запобігти зловживанням каналами Інтерполу для переслідування осіб, які беруть участь у конфлікті. Цей захід спрямований на захист прав осіб та забезпечення нейтральності у використанні міжнародних поліцейських ресурсів [2].

На регіональному рівні також існують організації, діяльність яких спрямована на забезпечення економічної безпеки є Європол та Євроюст.

Європол, або Європейське поліцейське управління, було офіційно створене у 1999 р. з метою посилення співпраці між правоохоронними органами країн-членів Європейського Союзу у боротьбі з міжнародною злочинністю, включаючи економічні злочини. Передумовою для створення Європолу стало рішення Маастрихтського договору 1992 р., яке передбачало створення централізованого агентства для підтримки поліцейської діяльності у рамках ЄС [51]. Перші кроки до реалізації цієї ініціативи були зроблені у 1994 р. з створенням Європейського поліцейського офісу (англ. Europol Drugs Unit), який займався боротьбою з наркотиками. Згодом функції організації розширилися, охоплюючи більшу кількість сфер діяльності, включаючи боротьбу з економічними злочинами [51].

Основні етапи розвитку:

1994-1998 рр: початковий період. Протягом цього періоду були розроблені основні механізми співпраці між поліцейськими службами країн-членів ЄС.

1999-2009 рр.: офіційне заснування та розширення функцій. У 1999 р. Європол офіційно розпочав свою діяльність як Європейське поліцейське управління з розширеними повноваженнями [53]. Функції організації

розширилися, включаючи боротьбу з тероризмом, торгівлею людьми, відмиванням грошей та іншими видами транснаціональної злочинності, включаючи економічні злочини.

2010-2016 рр.: інституційні зміни та посилення ролі. У 2010 році став повноправною агенцією ЄС з прийняттям нової правової бази, що надала організації більшу автономію та розширені повноваження. У цей період Європол посилив свою роль у забезпеченні безпеки в Європі, зокрема у боротьбі з кіберзлочинністю, економічними злочинами та фінансовими махінаціями [68].

2017 – теперішній час: інновації та цифрова трансформація. Європол активно впроваджує новітні технології у свою діяльність. Організація продовжує зміцнювати міжнародну співпрацю, забезпечуючи ефективну взаємодію між правоохоронними органами країн-членів ЄС та іншими міжнародними партнерами.

Основні досягнення та внесок

Європол зробив значний внесок у боротьбу з економічними злочинами та забезпечення безпеки в Європі. Організація забезпечує платформу для обміну інформацією та координації зусиль у боротьбі з економічними злочинами, такими як відмивання грошей, фінансові махінації та інші види економічної злочинності, а також сприяє проведенню спільних операцій та розслідувань, що дозволяє ефективніше боротися з міжнародною злочинністю. Крім того, Європол веде численні бази даних та використовує передові аналітичні інструменти для підтримки розслідувань економічних злочинів.

Зв'язок з Україною

Україна співпрацює з Європолом з 14 грудня 2016 року, коли було підписано Угоду про оперативне та стратегічне співробітництво [44]. Сторони активно співпрацюють у сфері боротьби з економічними злочинами. Українські правоохоронні органи користуються ресурсами організації для розслідування злочинів, що мають міжнародний характер. Співпраця включає регулярний обмін даними про злочинні організації, фінансові потоки та інші критично

важливі аспекти для боротьби з міжнародною злочинністю. Одним з важливих аспектів співпраці є екстрадиція підозрюваних у злочинах. Такий підхід забезпечує, що злочинці не можуть уникнути правосуддя, переховуючись у різних країнах.

Крім того, регулярні робочі візити представників правоохоронних органів сприяють обміну досвідом та найкращими практиками, що підвищує ефективність боротьби з злочинністю. Такі візити включають тренінги, семінари та конференції.

Євроюст, або Європейська організація з питань юстиції, була офіційно створена у 2002 р. для сприяння координації та співпраці між національними органами правосуддя країн-членів Європейського Союзу.

Основна мета полягає у покращенні ефективності розслідувань та переслідувань серйозних транскордонних та організованих злочинів.

Основні етапи розвитку:

2002-2009 рр: початковий період. Євроюст був заснований у 2002 р. згідно з рішенням Європейської Ради, що приймалося у відповідь на зростання складності та масштабів міжнародної злочинності. Головний офіс організації був розташований у Гаазі (Нідерланди). У цей період основна увага була приділена встановленню та налагодженню контактів між національними органами кримінального правосуддя країн-членів ЄС [52].

2010-2016 рр.: посилення ролі та розширення функцій. У 2010 р. Євроюст отримав нову правову базу, яка розширила його повноваження та зміцнила його роль у координації та співпраці між національними органами правосуддя. Організація почала приділяти більше уваги боротьбі з економічними злочинами, включаючи відмивання грошей, фінансові махінації та інші види фінансової злочинності.

2017 – теперішній час: інновації та цифрова трансформація. Організація активно впроваджує новітні технології для покращення ефективності своєї діяльності та продовжує зміцнювати міжнародну співпрацю, забезпечуючи ефективну взаємодію між національними органами

кримінального правосуддя країн-членів ЄС та інших міжнародних партнерів [69].

Взаємовідносини з Україною

Україна офіційно співпрацює з Євроюстом з моменту підписання Угоди про співпрацю в червні 2016 р. [44]. Перший Прокурор зв'язку від України, Мирослава Красноборова, приступила до виконання своїх обов'язків у серпні 2018 р. Ця співпраця охоплює широкий спектр напрямків.

Основні напрямки співпраці:

обмін інформацією та координація розслідувань;

спільні слідчі групи;

підтримка у розслідуванні воєнних злочинів.

Слід особливо відзначити, що від початку війни в Україні, Євроюст активно підтримує розслідування воєнних злочинів, створюючи спільні слідчі групи та надаючи необхідну технічну та аналітичну підтримку. Зокрема, у 2022 р. було створено Міжнародний центр з переслідування злочинів агресії, який допомагає збирати докази та сприяти розслідуванням.

У 2023 р. Прокурор зв'язку від України був залучений до 84 нових справ, 52 координаційних зустрічей, 2 координаційних центрів та 19 спільних слідчих груп. Євроюст також відкрив цифрову базу даних для зберігання доказів воєнних злочинів та інших злочинів проти людяності, скоєних в Україні, що є важливим кроком у забезпеченні правосуддя.

Ця співпраця допомагає Україні не тільки боротися з економічними злочинами, але й забезпечує міжнародну підтримку у розслідуванні серйозних міжнародних злочинів, забезпечуючи справедливість і підзвітність на міжнародному рівні.

Крім того, у світі існує й низка неформальних каналів та партнерств щодо фінансових розслідувань. Першою серед таких організацій варто виокремити **Егмонтську групу підрозділів фінансової розвідки** (англ. Egmont Group of Financial Intelligence Units). Організація була створена в 1995 р. під час зустрічі представників фінансових розвідувальних підрозділів з різних країн світу, що

відбулася у Брюсселі, Бельгія. Назва організації походить від місця проведення цієї зустрічі – Егмонт-Аренбергського палацу.

Основна мета: сприяння міжнародній співпраці у сфері боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму [57].

Спочатку група включала 14 підрозділів фінансової розвідки, але з часом її склад значно розширився. Сьогодні Егмонтська група об'єднує понад 170 підрозділів фінансової розвідки з різних країн світу [57].

Основні етапи розвитку:

1995-2000 рр. Перші роки існування групи були присвячені встановленню контактів між підрозділами фінансової розвідки різних країн, створенню механізмів обміну інформацією та виробленню стандартів співпраці.

2001-2010 рр. Егмонтська група активно працювала над розширенням свого складу, включивши нові країни та підрозділи. Були розроблені рекомендації та стандарти щодо функціонування національних підрозділів фінансової розвідки.

2011-2020 рр. Група зосередилася на вдосконаленні технологій обміну інформацією, створенні спеціалізованих підрозділів та робочих груп для вирішення конкретних завдань у боротьбі з фінансовими злочинами [57]. Було впроваджено нові методи аналізу даних та виявлення підозрілих фінансових операцій.

2021 р. – теперішній час. Егмонтська група продовжує розвиватися, враховуючи сучасні виклики та загрози у сфері фінансової безпеки. Особлива увага приділяється кіберзлочинності та використанню новітніх технологій у фінансовій розвідці [56].

Основні досягнення та внесок

Егмонтська група підрозділів фінансової розвідки зробила значний внесок у зміцнення глобальної економічної безпеки. Зокрема, організація сприяла встановленню тісної *співпраці між національними підрозділами фінансової розвідки*, що дозволило ефективніше боротися з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму. Спільні операції та обмін інформацією між

підрозділами різних країн забезпечили більш швидке та ефективне виявлення і припинення незаконних фінансових схем [67].

Навчання та підготовка. Егмонтська група активно організовує навчальні програми та семінари для підвищення кваліфікації співробітників підрозділів фінансової розвідки. Ці заходи сприяють обміну знаннями та досвідом, що є необхідним для ефективної протидії новим загрозам у сфері фінансової безпеки. Постійне навчання допомагає спеціалістам залишатися на передовій у боротьбі з економічними злочинами.

Технічна підтримка. Організація надає технічну підтримку своїм членам, включаючи програмне забезпечення та аналітичні інструменти для виявлення та аналізу підозрілих фінансових операцій. Завдяки цьому, підрозділи фінансової розвідки можуть більш ефективно виконувати свої функції, використовуючи передові технології для моніторингу та аналізу фінансових потоків.

Завдяки своїм досягненням та постійній підтримці членів, Егмонтська група підрозділів фінансової розвідки залишається ключовим елементом у глобальній системі забезпечення економічної безпеки, сприяючи ефективній боротьбі з фінансовими злочинами на міжнародному рівні.

Взаємовідносини з Україною

Україна є членом Егмонтської групи підрозділів фінансової розвідки з 2004 р [55]. Це членство дозволяє державі активно співпрацювати з міжнародними партнерами у сфері фінансової розвідки та ефективно боротися з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму.

Україна активно співпрацює з іншими членами Егмонтської групи, обмінюючись інформацією про підозрілі фінансові операції та схеми відмивання грошей. Така взаємодія дозволяє українським правоохоронним органам швидко реагувати на загрози та проводити спільні операції з міжнародними партнерами. Це значно підвищує ефективність боротьби з фінансовими злочинами та сприяє зміцненню національної економічної безпеки.

Завдяки членству в Егмонтській групі, Україна має можливість впроваджувати передові міжнародні стандарти у сфері фінансової розвідки, що сприяє гармонізації національного законодавства з міжнародними нормами та робить боротьбу з фінансовими злочинами більш ефективною. Українські підрозділи фінансової розвідки використовують рекомендації та стандарти Егмонтської групи для покращення своїх методів роботи та технологій [56].

Співпраця України з Егмонтською групою вже принесла значні результати. Наприклад, українські підрозділи фінансової розвідки брали участь у кількох міжнародних операціях, спрямованих на виявлення та припинення діяльності злочинних угруповань, що займалися відмиванням грошей та фінансуванням тероризму. Ці операції не тільки допомогли захистити економічні інтереси України, але й сприяли зміцненню міжнародного співробітництва у сфері фінансової безпеки.

Завдяки активній участі в діяльності Егмонтської групи, Україна отримує цінний досвід та підтримку, що сприяє зміцненню її економічної безпеки та ефективній боротьбі з фінансовими злочинами на національному та міжнародному рівні.

В ході чергового 25 Пленарного засідання Егмонтської групи (24-27 вересня 2018 р., м. Сідней, Австралія) було підведено підсумки конкурсу «Найкраща справа Егмонтської Групи» (БЕСА), як виняткової справи, що демонструє багатосторонню співпрацю у справі про корупцію, яка призвела до успішного повернення активів. За результатами ретельного відбору справ, що передували Пленарному засіданню, серед учасників **фіналістом вперше стала Україна.**

Ще однією важливою організацією у питанні забезпечення економічної безпеки держави є **Камденська міжвідомча мережа з повернення активів** (англ. Camden Assets Recovery Inter-Agency Network, CARIN). Організація була заснована в 2004 році під час зустрічі представників правоохоронних органів з різних країн світу в місті Камден, Ірландія.

Основна мета: сприяння міжнародному співробітництву у сфері

повернення викрадених та незаконно виведених активів.

До основних завдань CARIN входять:

- 1) розбудова мережі контактних пунктів;
- 2) підтримка обміну інформацією та найкращими практиками;
- 3) надання рекомендацій міжнародним організаціям та органам, серед яких Європейська Комісія та Рада Європейського Союзу, щодо всіх аспектів боротьби з доходами, отриманими злочинним шляхом;
- 4) сприяння організації тренінгів з питань боротьби з доходами, отриманими злочинним шляхом;
- 5) стимулювання членів мережі до створення національних агентств з повернення активів [10].

Зазначимо, що CARIN об'єднує представників правоохоронних органів, прокуратур, митних та інших державних органів, що займаються виявленням, вилученням та поверненням активів [49].

Основні етапи розвитку:

2004-2010 рр. Початковий період існування мережі був спрямований на встановлення контактів між учасниками, розробку механізмів співпраці та обміну інформацією [38]. CARIN швидко здобула підтримку серед правоохоронних органів, що сприяло її швидкому розширенню.

2011-2017 рр. CARIN продовжувала зміцнювати свою позицію як провідна міжнародна платформа для співпраці у сфері повернення активів. Було розроблено численні рекомендації та керівництва, які допомагають учасникам мережі ефективніше виконувати свої завдання [48].

2018-2021 рр. Організація зосередилася на розширенні своєї мережі, покращенні співпраці між юрисдикціями, посиленні участі членів та гармонізації законодавства. Ці ініціативи сприяли зміцненню глобальної економічної безпеки та підвищенню ефективності повернення незаконно виведених активів [49].

2022 р. – теперішній час. Мережа зосереджена на вдосконаленні методів виявлення та повернення активів, використанні новітніх технологій та розвитку

навчальних програм для підвищення кваліфікації своїх членів. Особлива увага приділяється питанням кіберзлочинності та криптовалют [49].

Основні досягнення та внесок

Камденська міжвідомча мережа з повернення активів зробила значний внесок у зміцнення глобальної економічної безпеки через активне сприяння міжнародній співпраці у сфері повернення викрадених активів. CARIN сприяє встановленню тісної співпраці між різними національними органами, що дозволяє ефективніше проводити спільні операції з виявлення та повернення незаконно виведених активів. Мережа забезпечує платформу для обміну інформацією та досвідом між правоохоронними органами з різних країн.

Організація розробила численні рекомендації та керівництва, які допомагають учасникам мережі ефективніше виконувати свої завдання. Встановлені стандарти сприяють гармонізації національних законодавств та процедур повернення активів, що робить цей процес більш ефективним та прозорим. Крім того, CARIN активно організовує навчальні програми, семінари та конференції для підвищення кваліфікації співробітників правоохоронних органів.

Взаємовідносини з Україною

Україна є активним учасником Камденської міжвідомчої мережі з повернення активів з моменту її заснування у 2004 році. Крім того, 7 лютого 2023 р. отримано підтвердження від CARIN про визначення уповноваженого представника Державного бюро розслідувань 3-м контактним пунктом згаданої мережі в Україні. Членство в CARIN дозволяє Україні активно співпрацювати з міжнародними партнерами у сфері повернення викрадених активів та боротьби з економічними злочинами. Українські правоохоронні органи активно співпрацюють з іншими учасниками CARIN, обмінюючись інформацією про підозрілі фінансові операції та схеми відмивання грошей. Така взаємодія дозволяє українським правоохоронцям швидко реагувати на загрози та проводити спільні операції з міжнародними партнерами.

У 2021 р. Україна (АРМА) стала третьою державою (після Швейцарії та

США) за кількістю отриманих запитів щодо розшуку активів та другою державою (після Франції) за кількістю надісланих запитів серед членів Камденської міжвідомчої мережі з питань повернення активів [1].

Ініціатива щодо повернення викрадених активів (англ. Stolen Asset Recovery Assistance, StAR) – це ще одне міжнародне партнерство, що було створене у 2007 р. в результаті спільного партнерства між Світовим банком та Управлінням ООН з наркотиків і злочинності [70].

Основна мета: сприяння міжнародному співробітництву у поверненні викрадених активів, які були незаконно виведені з країн, що розвиваються. Ініціатива підтримує держави у виявленні, замороженні, вилученні та поверненні викрадених активів [62].

Завдання StAR:

- запобігання відмиванню корупційних доходів та повернення викрадених активів;
- розробка нормативно-правової бази та інституційних знань;
- технічна і правова допомога та посилення міжнародної співпраці;
- інновації у глобальній боротьбі з корупцією [70].

Ініціатива щодо повернення викрадених активів продовжує відігравати ключову роль у зміцненні глобальної фінансової системи, забезпеченні економічної справедливості та ефективній боротьбі з корупцією, сприяючи міжнародній співпраці та надаючи необхідну підтримку країнам у поверненні викрадених активів.

Зазначимо, що StAR відіграє критично важливу роль для країн з перехідною економікою. Нижче розглянуто основні аспекти важливості StAR для таких країн (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2

Основні види важливості StAR для країн з перехідною економікою

Боротьба з корупцією	Країни з перехідною економікою часто стикаються з високим рівнем корупції, що підриває довіру до державних інститутів та гальмує економічний розвиток. StAR допомагає цим країнам впроваджувати ефективні механізми виявлення, замороження та повернення активів, отриманих злочинним шляхом. Це дозволяє не лише повернути вкрадені
-----------------------------	--

	кошти, але й притягнути до відповідальності осіб, винних у корупційних діях.
Відновлення економічної справедливості	Повернення викрадених активів сприяє відновленню економічної справедливості, оскільки ці кошти можуть бути використані для фінансування соціальних програм, інфраструктурних проектів та інших ініціатив, що сприяють розвитку суспільства. Особливо це важливо для країн з перехідною економікою, де фінансові ресурси часто обмежені.
Зміцнення фінансової системи	StAR надає технічну підтримку та консультації країнам з перехідною економікою, допомагаючи їм зміцнити свої фінансові системи. Сюди належить: розробка та впровадження законодавства, яке сприяє боротьбі з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму, а також впровадження передових практик фінансових розслідувань.
Підвищення міжнародної репутації	Участь у програмах StAR та активна боротьба з корупцією підвищують міжнародну репутацію країн з перехідною економікою, що може сприяти залученню іноземних інвестицій, покращенню відносин з міжнародними фінансовими установами та зміцненню економічної стабільності.
Обмін досвідом та навчання	StAR організовує численні навчальні програми та семінари, що дозволяє країнам з перехідною економікою обмінюватися досвідом та найкращими практиками у сфері повернення викрадених активів. Зокрема, такі програми сприяють підвищенню кваліфікації державних службовців та покращенню національних можливостей у боротьбі з економічними злочинами.

Джерело: узагальнено авторами

Взаємовідносини з Україною

Ініціатива щодо повернення викрадених активів співпрацює з Україною з 2014 р. Ця співпраця спрямована на боротьбу з корупцією та повернення викрадених активів, які були незаконно виведені з країни. Завдяки активній співпраці з Ініціативою, Україна має можливість ефективніше боротися з корупцією та забезпечувати повернення викрадених активів, що сприяє зміцненню її економічної безпеки та забезпеченню економічної справедливості [6, с.124].

У 2017 р. StAR створила для України «Посібники з бенефіціарного володіння». Цей документ призначений для державних органів або інших зацікавлених осіб, які шукають інформацію про юридичну особу, зареєстровану відповідно до законодавства відповідної країни. Він має на меті надати основну інформацію, яка допоможе визначити, які кроки необхідно здійснити для встановлення особи бенефіціарного власника та інших пов'язаних осіб [46].

Міжнародна співпраця є критично важливою для забезпечення економічної безпеки держави. Вона дозволяє ефективніше боротися з

економічними злочинами, відмиванням грошей та іншими фінансовими злочинами, забезпечуючи більш високу прозорість, підзвітність та правопорядок. Завдяки активній участі у діяльності міжнародних організацій, Україна зміцнює свої інституційні можливості, покращує законодавчу базу та підвищує рівень безпеки національної економіки.

Таким чином, інтеграція у міжнародну систему боротьби з економічними злочинами сприяє забезпеченню стабільного та безпечного економічного середовища, необхідного для стійкого розвитку держави та її громадян. Імплементация норм міжнародного права у сфері економічної безпеки передбачає низку довгострокових позитивних змін, серед яких. Продовжувати роботу над гармонізацією національного законодавства з міжнародними економічними стандартами. Посилити співпрацю з міжнародними організаціями для отримання технічної допомоги у впровадженні правових норм. Проводити регулярний аналіз ефективності імплементації міжнародного права на рівні економічної безпеки. Створити освітні програми для підготовки фахівців. Імплементация норм міжнародного права у вітчизняне законодавство є ключовим фактором забезпечення економічної безпеки держави. Запропоновані заходи сприятимуть зміцненню правової бази, посиленню міжнародного співробітництва та забезпеченню стабільного економічного розвитку країни.

ВИСНОВКИ

Результати проведеної науково-дослідної роботи дозволяють зробити наступні висновки.

З метою ефективного забезпечення економічної безпеки держава зосереджує увагу на розробці і впровадженні комплексних стратегій, які включають законодавчі, регуляторні та фінансові інструменти. Ці стратегії покликані зміцнити економічну стабільність, забезпечити захист від зовнішніх та внутрішніх загроз, а також сприяти розвитку ключових секторів економіки.

В умовах посилення зовнішніх викликів необхідність дослідження загроз національній економічній безпеці актуалізується через призму взаємозв'язку та взаємозалежності з глобальними ризиками. Останні роки характеризуються ескалацією небувалих загроз, серед яких значну увагу привертає економічна криза, спричинена пандемією COVID-19 та наступними карантинними заходами. Кризовий стан поглибився з початку 2022 року у зв'язку з військовою агресією російської федерації. Деструктивний вплив цих явищ на економічну безпеку України виявився критичним, оскільки воєнні дії призвели до значних руйнувань виробничих потужностей та інфраструктури, а також до зупинки багатьох інвестиційних проєктів.

Узагальнено питання щодо економічної безпеки як складової національної безпеки держави, щодо кримінального процесуального та оперативно-розшукового забезпечення економічної безпеки держави; щодо економічної злочинності як загрози економічній безпеці; щодо зовнішньоекономічної безпеки України та щодо світового досвіду забезпечення економічної безпеки.

Дослідивши сутність організаційно-правових, інформаційно-аналітичних та оперативно-розшукових засад забезпечення економічної безпеки держави зазначимо, що Україна почали використовувати світовий досвід та можливості, виконуючи рекомендації міжнародних партнерів у питаннях економічної безпеки держави в діяльності правоохоронних і контролюючих органів. Українська держава цілеспрямовано та впевнено рухається до європейського

співтовариства, підтверджуючи незмінність політичного курсу на європейську інтеграцію. І в цьому процесі роль економічної безпеки як чинника розвитку національної економіки надзвичайно важлива.

Організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові засади є фундаментальними елементами системи забезпечення економічної безпеки України. Їх узгоджена інтеграція сприяє створенню ефективного механізму попередження, виявлення та нейтралізації загроз. Організаційно-правові засади формують основу для функціонування системи. Інформаційно-аналітичні засади забезпечують обробку та інтерпретацію даних для ухвалення рішень. Оперативно-розшукові засади реалізують ці рішення на практиці. Разом ці засади формують потужний інструментарій для захисту економічних інтересів держави, адаптований до сучасних викликів та потреб розвитку.

Виявлення та узагальнення організаційних і методичних проблем у механізмах дослідження економічної безпеки є важливим кроком до вдосконалення діяльності правоохоронних і контролюючих органів. Запропоновані заходи сприятимуть створенню більш ефективної, прозорої та сучасної системи захисту економічних інтересів держави. Реалізація рекомендацій дозволить підвищити рівень національної економічної безпеки, адаптувати її до викликів глобалізації та зміцнити позиції України на міжнародній арені як надійного економічного партнера.

Імплементація норм міжнародного права є важливим елементом забезпечення економічної безпеки держави. Запропоновані пропозиції та рекомендації спрямовані на зміцнення національного законодавства, підвищення прозорості економічних процесів та інтеграцію України до глобального правового простору. Реалізація цих заходів сприятиме створенню стабільного та передбачуваного середовища для розвитку національної економіки, а також зміцненню позицій держави на міжнародній арені.

Враховуючи важливість підготовки майбутніх фахівців у сфері економічної безпеки нашої держави, зокрема, кафедрою кримінального судочинства та аналітичної діяльності розроблено освітньо-професійну

програму «Правоохоронна діяльність» підготовки фахівців другого (магістерського) (Додаток1) рівня вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність». Програму розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII (зі змінами та доповненнями), постанов Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 519), «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 20.12.2015 № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 365), та наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» для другого (магістерського) рівня вищої освіти від 22.10.2020 №1294.

Освітньо-професійна програма визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програм, обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття рівня ступеня вищої освіти магістр, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання та вимоги до контролю якості вищої освіти. Програма відповідає Стратегії розвитку Державного податкового університету на 2022-2027 рр. та спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців із правоохоронної діяльності, які володіють системою знань у галузі правоохоронної діяльності, знайомі з сучасними науковими досягненнями цієї галузі, можуть критично оцінювати та застосовувати на практиці теоретичні постулати та інноваційні методи, здатні розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правоохоронної діяльності під час практичної роботи в правоохоронних органах, кваліфіковано виконувати правозахисні, кримінальні процесуальні та оперативно-розшукові функції.

Особливості освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності «Правоохоронна діяльність» полягають у комплексному

використанні різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, що сприяють оволодінню методами, методиками та технологіями правоохоронної діяльності, системного підходу до вирішення завдань із забезпечення публічної безпеки і порядку; знаннями, уміннями та навичками, спрямованими на створення стратегій розвитку у сфері правоохоронної діяльності, публічної безпеки і порядку; розроблення і впровадження організаційно-правових заходів підвищення ефективності правоохоронної діяльності; розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу й спілкування. Фахівці, які залучені до професійної підготовки, мають значний досвід практичної діяльності у правоохоронних органах України.

Науково-педагогічний склад кафедри постійно удосконалює власний науковий рівень, приймаючи участь у наукових заходах та оприлюднюючи свої наукові досягнення у наукових та зарубіжних виданнях пов'язаних з тематикою дослідження та використаних у розробці освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» (Додаток 2).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. АРМА увійшло до ТОП-5 учасників міжнародної мережі за показниками розшуку активів. Урядовий портал. 2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/arma-uvijshlo-do-top-5-uchasnikov-mizhnarodnoyi-merezhi-za-pokaznikami-rozshuku-aktiviv>
2. Богатир В. Як працювало Укрбюро Інтерполу останні дев'ять років (офіційна статистка). *Закон і бізнес*. 2023. URL: <https://zib.com.ua/ua/156249-yak-pracyovalo-ukrburo-interpolu-ostanni-devyat-rokiv-ofici.html>
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. І допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: Перун. 2005. 1728 с.
4. Геець В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. К.: НАН України, Інститут економіки і прогнозування, 2009. С. 302
5. Гнатенко В. Основні складові економічної безпеки держави. *Науковий вісник : Державне управління*. 2021. №1 (7). С. 72- 73.
6. Давиденко М. Л. Основні напрями та етапи побудови спільної кримінальної політики Європейського Союзу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «ПРАВО»*. 2017. Вип. 24, С. 123-126.
7. Денисенко Н.О. Значення економічної безпеки як складової національної безпеки в умовах воєнного стану. *Містобудування та територіальне планування*, (85), 121–132.
8. Деякі питання цифрової трансформації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.02.2021 № 365-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-%D1%80#Text>
9. Дикий А.П. Діагностика соціально-економічних наслідків економічної злочинності, що визначають симптоми проблеми гарантування економічної безпеки. *Економічний простір*. 2022. № 178. С. 97.

10. Домбровська О. В., Ховпун О. С., Часова Т. О. Міжнародна співпраця щодо розшуку та повернення активів. *Право і суспільство*. 2023. 1. С. 297-301.
11. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Логутова Т. Г., Нагаєвський Д. Економічна безпека підприємства: сутність, завдання та методи забезпечення. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2011. Т. 2. С. 204-207 .
13. Ляшенко О.М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія К.: Лібра, 2003. 280 с.
14. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 29.10.2013 № 1277. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
15. Мішина І. Економічна безпека в умовах ринкових трансформацій: дис.... канд. економ. наук: 08.00.01. Донецьк. 2007. 235 с.
16. Мойсеєнко І.П., Марченко О.М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навчальний посібник. Львів, 2011. 380 с.
17. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія): навч. посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2001. 240 с.
18. Офіційний сайт Бюро економічної безпеки України URL: <https://esbu.gov.ua/news/u-biuro-ekonomichnoi-bezpeky-ukrainy-prezentuvaly-model-iedynoi-informatsiinoi-systemy>
19. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: https://mof.gov.ua/uk/news/uriad_skhvaliv_plan_zakhodiv_spryamovanih_na_zapobigannia_vidmivanniu_koshtiv_ta_finsuvanniu_terorizmu_na_naibli_zhchi_tri_roki-4365

20. Павліченко Є., Гузенко О. Нормативно-правове регулювання економічної безпеки України. *Підприємництво, господарство і право*. 7/2020. С. 170, 173
21. Пастернак-Таранушенко Г.А. Економічна безпека держави. К.: Інститут державного управління і самоврядування при КМ України. 1994 С. 112.
22. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
23. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням : Закон України від 28.12.2014 № 72-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/72-19> (дата звернення: 17.04.2024)
24. Про вступ України до Інтерполу: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 1992 р. № 555. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-92-%D0%BF#Text>
25. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
26. Про затвердження Критеріїв ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення : Наказ; Мінфін України від 28.12.2022 № 465 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0258-23> (дата звернення: 17.04.2024)
27. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 лип. 2015 р. № 537. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>
28. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : Постанова Кабінету Міністрів

- України від 06.03.2019 № 227. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019>
29. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10.11.2015 № 772-VIII. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>
 30. Про Національне центральне бюро Інтерполу: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 р. № 220. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-93-%D0%BF#Text>
 31. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2496-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2469-19>
 32. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
 33. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2163-19>
 34. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-12> (дата звернення: 17.04.2024)
 35. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
 36. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 р. «Про Стратегію інформаційної безпеки»: Указ Президента України від 28.12.2021 р. № 685/2021. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>
 37. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
 38. Про співпрацю між Офісами з повернення активів держав-членів у сфері розшуку та виявлення доходів, одержаних злочинним шляхом, або іншої

- власності, пов'язаної зі злочинною діяльністю: Рішення Ради ЄС 2007/845 від 6 грудня 2007. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/rishennya-radi-2007-845-yuvs.pdf>
39. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 № 1667-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
 40. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція, План, Заходи від 03.03.2021 № 167-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>
 41. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
 42. Пушак Я.Я., Трушкіна Н.В. Правове забезпечення економічної безпеки держави в умовах індустрії 4.0. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. Випуск 1(01). С. 135-137.
 43. Сазонов В.В. Поняття та система економічної безпеки: кримінологічний вимір. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 2. С. 186, 187.
 44. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво: Міжнародний документ від 14.12.2016 № 984_001-16. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text
 45. Шлемко В.Т., Бінько І.Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення: монографія. К.: НІСД.1997. 144 с.
 46. Beneficial Ownership Guide: Ukraine, 2017. URL: <https://star.worldbank.org/publications/beneficial-ownership-guide-ukraine-2017>
 47. BEPS Actions / OECD. URL: Access mode:

- <http://www.oecd.org/tax/beps/bepsactions.htm>
48. Camden Asset Recovery Inter-Agency Network The History, Statement of Intent, Membership and Functioning of CARIN. Manual. 2015. URL: https://www.carin.network/_files/ugd/d54f05_4ccdfc507cb44d3588354132a68af289.pdf
 49. CARIN Strategic Plan Actions for 2018 – 2021. URL: https://www.carin.network/_files/ugd/d54f05_36d2d08c83d0441da3198ecd4aee3c92.pdf
 50. Constitution of the ICPO-INTERPOL, 1956. URL: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Legal-documents>
 51. Convention based on Article K.3 of the Treaty on European Union, on the establishment of a European Police Office (Europol Convention). 27.11.1995. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A41995A1127%2801%29>
 52. Council Decision of 28 February 2002 setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2002/187/oj>
 53. Council Decision of 6 April 2009 establishing the European Police Office (Europol). 15.05.2009. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32009D0371>
 54. CRIMES. *International Journal of Novel Research and Development* URL: <https://www.ijnrd.org/papers/IJNRD2212203.pdf>
 55. EG Member FIU Information. Official Portal. URL: <https://egmontgroup.org/members-by-region/eg-member-fiu-information/>
 56. Egmont Group Strategic Plan 2022–2027. URL: <https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2022/08/33.-Egmont-Group-Strategic-Plan-2022-2027-1.pdf>
 57. Egmont Group of Financial Intelligence Units Charter. Approved in July 2013 by the Egmont Group Heads of Financial Intelligence Units (Revised in July 2023). URL: <https://egmontgroup.org/wp->

- content/uploads/2021/09/Egmont-Group-Charter-Revised-July-2023-Abu-Dhabi-UAE.pdf
58. Egmont Group of Financial Intelligence Units Operational Guidance for FIU Activities and the Exchange of Information. Approved by the Egmont Group Heads of Financial Intelligence Units July 2013, revised February 2017. URL: https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2021/09/Egmont_Group_of_Financial_Intelligence_Units_Operational_Guidance_for_FIU_Activities_and_the_Exchange_of_Information.pdf
 59. Egmont Group of Financial Intelligence Units Support and Compliance Process. Approved by the Egmont Group Heads of Financial Intelligence Units (June 2014). URL: https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2021/09/Egmont_Group_of_Financial_Intelligence_Units_Support_and_Compliance_Process.pdf
 60. Egmont Group of Financial Intelligence Units suspends russia's membership: Ministry of Finance. 2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/minfin-hrupa-finrozvidok-svitu-egmont-zupynyla-chlenstvo-rosii>
 61. FATF (The Financial Action Task Force) . URL: http://www.fatf-gafi.org/members_en.htm.
 62. G8 Best Practice Principles on Tracing, Freezing and Confiscation of Assets. 2003. URL: <https://star.worldbank.org/publications/g8-best-practice-principles-tracing-freezing-and-confiscation-assets>
 63. Hrytsai S. Cryptocurrency in the Declarations of Government Officials: a Toolkit for Money Laundering (Trends and Experience of Counteraction, by the Example of Ukraine). *Access to Justice in Eastern Europe*. 2023. 3 (20). 81-107.
 64. Interpol. International organization. Britannica. URL: <https://www.britannica.com/topic/Interpol>
 65. Knorr K. International economic leverage and its uses. *Economic Issues and National Security*. Lawrence, KA: Allen Press, 1977, pp. 99–126.

66. Memorandum on Mutual Understanding in Terms of Co-Operation and Interaction in the Field of Counterterrorism Information Sharing between the International Criminal Police Organization - Interpol and The Anti-Terrorism Center of the Commonwealth of Independent States (ATC-CIS), 2018. URL: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Cooperation-agreements/Cooperation-agreements-Regional-international-organizations>
67. Principles for Information Exchange Between Financial Intelligence Units. Approved by the Heads of FIUS July 2013. URL: https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2022/07/2.-Principles-Information-Exchange-With-Glossary_April2023.pdf
68. Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>
69. Regulation (EU) 2018/1727 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 on the European Union Agency for Criminal Justice Cooperation (Eurojust), and replacing and repealing Council Decision 2002/187/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1727>
70. Stolen Asset Recovery Initiative: Partnership Charter. 2008. URL: https://star.worldbank.org/sites/default/files/2020-11/StAR_Partnership_Charter_1_0.pdf
71. The Global Risks Report 2023 URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2023.pdf?_gl=1*xfn6qf*_up*MQ..&gclid=Cj0KCQjwiYOxBhC5ARIsAlvdH51vIDNMfYoIEptVX-luroDkPd6aWXR1krbyALaskCMRh6m50oyF128aAjNyEALw_wcB
72. The International Criminal Police Commission was established in September 1923 with headquarters in Vienna. INTERPOL Official Portal. URL:

- <https://www.interpol.int/Who-we-are/Our-history/How-our-history-started>
73. The Vienna Declaration: Challenging the rise of transnational organized crime, 2023. URL: <https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2024/INTERPOL-network-renews-commitment-to-protecting-victims-from-global-crime-threats>
74. Treaty on European Union, 29.07.1992. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>

Додаток 1.

Перелік методичних документів, розроблених НПП кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності за період часу з жовтня 2020 по грудень 2024, пов'язаних з тематикою дослідження

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
 ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 ЗАТВЕРДЖЕНО
 Вчена рада Державного податкового університету
 від 12.07.2024 № 19
 ВВЕДЕНО В ДІЮ
 наказ Державного податкового університету
 від 12.07.2024 № 950

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Правоохоронна діяльність»
«Law enforcement activity»
(ID 54046)
(нова редакція для вступу 2024)

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	26 «Цивільна безпека»
	26 «Civil safety»
Спеціальність	262 «Правоохоронна діяльність»
	262 «Law enforcement activity»
Код і найменування відповідної деталізованої галузі за Міжнародною стандартною класифікацією освіти	1032 Protection of persons and property
Кваліфікація	Магістр правоохоронної діяльності за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність»
	Master of Law Enforcement Activity in Educational and Professional Program: «Law Enforcement Activity»
Відповідає вимогам стандарту освітньої діяльності	Наказ МОН України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» для другого (магістерського) рівня вищої освіти від 22.10.2020 №1294

СХВАЛЕНО
 Науково-методичною радою Університету
 від _____ № ____
 Ірпінь – 2024

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» у складі:

1. Колосовський Євген Юрійович – гарант освітньо-професійної програми, к.ю.н., завідувач кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності, к.ю.н.
2. Тильчик Ольга Віталіївна, д.ю.н., професор, професор кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності.
3. Мілімко Лариса Василівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності.
4. Желтухіна Анастасія Олександрівна, здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність»

Рецензії-відгуки стейкхолдерів:

1. Рекуненко Т., к.ю.н., доцент, заступник директора з освітньої та науково-дослідної діяльності Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ.
2. Гриценко В., к.ю.н., доцент, адвокат
3. Москалюк Н., д.ю.н., професор, професор кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Західноукраїнського національного університету
4. Лукова О., завідувач лабораторії економічних досліджень Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, доктор філософії з економіки
5. Ворошук Т., прокурор Бучанської окружної прокуратури Київської області

Освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556 (зі змінами та доповненнями), постанов Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 № 1341 (в редакції постанови КМУ 25.06.2020 №519), «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 20.12.2015 № 1187 (в редакції постанови КМУ від 24.03.2021 № 365), наказу МОН України «Про затвердження стандарту вищої освіти України спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» для другого (магістерського) рівня вищої освіти» від 22.10.2020 №1294 .

Освітньо-професійна програма визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програм, обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття рівня ступеня вищої освіти магістр, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання та вимоги до контролю якості вищої освіти.

**1. Профіль освітньої програми «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»
«LAW ENFORCEMENT ACTIVITY»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Державний податковий університет State Tax University Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи Educational and Scientific Institute of Economic Security and Customs Affairs
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – магістр Кваліфікація: магістр правоохоронної діяльності за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» Master of Law Enforcement Activity in Educational and Professional Program: «Law Enforcement Activity»
Офіційна назва освітньої програми	«Правоохоронна діяльність» «Law Enforcement Activity»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 6 місяців Master's degree, unitary, 90 ECTS credits, term of study 1 year 6 months
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія МОН України Сертифікат про акредитацію – серія УД №10017063 від 09.06.2022 Термін дії сертифіката до 01.07.2024.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Для здобуття освітнього рівня «магістр» можуть вступати особи, що здобули освітній рівень «бакалавр». Для вступників, які здобули ступінь бакалавра за іншою (крім 262 «Правоохоронна діяльність» спеціальністю) має проводитися вступне випробування, на якому вступник повинен продемонструвати компетентності і результати навчання, визначені стандартом вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність». Persons who have obtained a bachelor's degree may apply for a master's degree. For applicants who have obtained a bachelor's degree in another specialty (except 262 «Law Enforcement Activity»), an entrance examination must be conducted, where the applicant must demonstrate the competencies and learning outcomes defined by the standard of higher education of the bachelor's degree in the specialty 262 «Law Enforcement Activity»
Мова(и) викладання	Українська Ukrainian
Термін дії освітньої програми	До наступного планового оновлення Until the next scheduled upgrade

Інтернет-адреса розміщення опису освітньої програми	https://dpu.edu.ua/kafedra-kryminalnoho-sudochynstva-ta-analitychnoi-diialnosti?view=article&id=1137:opp-pravookhoronna-diialnist-druhyi-mahisterskyi-riven&catid=138
2 – Мета освітньої програми	
Програма відповідає Стратегії розвитку Державного податкового університету на 2022-2027 рр. та спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців із правоохоронної діяльності, які володіють системою знань у галузі правоохоронної діяльності, знайомі з сучасними науковими досягненнями цієї галузі, можуть критично оцінювати та застосовувати на практиці теоретичні постулати та інноваційні методи, здатні розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правоохоронної діяльності під час практичної роботи в правоохоронних органах, кваліфіковано виконувати правозахисні, кримінальні процесуальні та оперативно-розшукові функції.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область	Галузь знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»: Обов'язкова складова – 72,2 % (виробнича практика – 11,1 %). Вибіркова складова – 27,8 %. Об'єкт вивчення: комплексні проблеми забезпечення публічної безпеки та порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання поліцейських послуг. Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних ідентифікувати та розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог. Теоретичний зміст предметної області поняття, концепції, принципи і методи, які використовуються для реалізації правоохоронної функції інституціями держави. Методи, методики та технології: сучасні технології правоохоронної діяльності та методики системного підходу до вирішення завдань із забезпечення прав і свобод людини, публічної безпеки і порядку, застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності. Інструменти та обладнання: спеціалізоване програмне забезпечення, автоматизовані системи управління, електронні бази даних, спеціальна техніка та спеціальні засоби, спеціалізовані оперативні та оперативно-технічні засоби.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма для магістра. Освітньо-професійна програма має прикладний характер та орієнтована на підготовку фахівців у сфері правоохоронної діяльності, з можливістю подальшої професійної та наукової кар'єри.
Основний фокус освітньої програми	Підготовка фахівців у сфері правоохоронної діяльності. Загальна освіта за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність». Ключові слова: право, цивільна безпека, правоохоронна діяльність, кримінальна процесуальна діяльність, оперативно-розшукова діяльність, кваліфікація кримінальних правопорушень, криміналістична характеристика.

Особливості програми	Особливості освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності «Правоохоронна діяльність» полягають у комплексному використанні різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, що сприяють оволодінню методами, методиками та технологіями правоохоронної діяльності, системного підходу до вирішення завдань із забезпечення публічної безпеки і порядку; знаннями, уміннями та навичками, спрямованими на створення стратегій розвитку у сфері правоохоронної діяльності, публічної безпеки і порядку; розроблення і впровадження організаційно-правових заходів підвищення ефективності правоохоронної діяльності; розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу й спілкування. Фахівці, які залучені до професійної підготовки, мають значний досвід практичної діяльності у правоохоронних органах України.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники можуть займати посади науково-педагогічних працівників у дослідницьких установах та вищих навчальних закладах; в органах державної влади і місцевого самоврядування; здійснювати правоохоронну та правозахисну діяльність в структурних підрозділах органів публічної адміністрації, правоохоронних органах, підприємства, установах, організаціях, в тому числі громадських, незалежно від форми власності, а також відповідно до Державного класифікатора професій ДК 003:2010 2423 – Професіонали в галузі правоохоронної діяльності: професіонал з охоронної діяльності та безпеки; 2429 – Приватний детектив; 241 – Професіонали в сфері державної служби, аудиту, бухгалтерського обліку, праці та зайнятості, маркетингу, ефективності підприємництва, раціоналізації виробництва та інтелектуальної власності; 2414 - Professionals in the field of financial and economic security; 2414.2 – Професіонал з антикорупційної діяльності; 2414.2– Професіонал з фінансово-економічної безпеки. Graduates can hold positions of scientific and pedagogical workers in research institutions and higher education institutions; in state and local governments; carry out law enforcement and human rights activities in structural subdivisions of public administration, law enforcement agencies, enterprises, institutions, organizations, including public ones, regardless of ownership, as well as in accordance with the State Classification of Professions DK 003: 2010 2423 - Professionals in the field of law enforcement: security and safety professional; 2429 - Private detective; 241 - Professionals in the field of civil service, audit, accounting, labor and employment, marketing, business efficiency, production rationalization and intellectual property; 2414 - Professionals in the field of financial and economic security

	of enterprises, institutions and organizations; 2414.2 - Professional in anti-corruption activities; 2414.2 - Professional in financial and economic security.
Подальше навчання	Право продовжити навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Під час освітнього процесу реалізується орієнтація на студентоцентроване навчання, застосування методів організації та здійснення, стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності, методів контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності, репродуктивних та проблемно-пошукових методів, використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій. Навчальні заняття проводяться у вигляді лекцій (у т.ч. із використанням мультимедійних технологій), семінарських, індивідуальних занять, консультацій, електронне та змішане навчання у системі дистанційного навчання MOODLE ДПУ. З метою поглиблення знань, формування вмінь і навичок використовуються практичні методи навчання, зокрема, проведення практичних занять, проходження виробничої практики, курсова робота.
Оцінювання	Письмові экзамени, диференційовані заліки, практика, комп'ютерне тестування, презентації, есе, захист курсової роботи, атестація тощо. Виробнича практика закінчується захистом звіту із виставленням відповідної оцінки.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1.Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності. СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок,

	безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків. СК3. Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення. СК4. Спроможність організовувати і керувати діяльністю підрозділів, створених для виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності. СК5. Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. СК6. Здатність керувати самостійною роботою осіб, що навчаються, та бути наставником для молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок. СК7. Здатність ефективно здійснювати правове виховання молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок СК8. Здатність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організовувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за результати виконання цих завдань. СК9. Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку. СК10. Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань. СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності. СК12. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних, спеціальної техніки, оперативних та оперативнотехнічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності. СК13. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях. СК14. Здатність здійснювати контроль та координацію забезпечення умов дотриманням дозвільної системи та адміністративного нагляду. СК15. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Здатність виявляти, кваліфікувати та документувати факти протиправної діяльності у сфері економіки та фінансів, здійснювати розслідування фінансових правопорушень; ФК 2. Здатність здійснювати правову охорону економічних інтересів держави, фізичних та юридичних осіб.
7 – Програмні результати навчання (ПРН)	
ПН1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію	RS 1. It is clear and unambiguous to convey one's own knowledge, conclusions and

до фахівців і нефахівців; зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.

РН2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

РН3. Організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють правоохоронну діяльність.

РН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

РН5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.

РН6. Спілкуватися англійською мовою усно і письмово з професійних та наукових питань правоохоронної діяльності на рівні B2 (відповідно до європейської шкали рівнів).

РН7. Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у процесі управління правоохоронним підрозділом в різних умовах обстановки, а також розробляти відповідні аналітичні та інформаційні матеріали, робити усні та письмові звіти та доповіді.

РН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

РН9. Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, бази даних та стандартне і спеціалізоване програмне забезпечення.

РН10. Користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та

arguments to specialists and non-specialists; in particular, during public speeches, discussions, classes.

RS 2. Coordinate the activities of the subjects of public safety and order, as well as interact with representatives of other executive bodies and local governments, the public on law enforcement.

RS 3. Organize and manage the activities of units that carry out law enforcement activities.

RS 4. Summarize the practical results of the work and propose new solutions, taking into account the goals, constraints, legal, social, economic and ethical aspects.

RS 5. Analyze the conditions and causes of offenses, identify ways to eliminate them.

RS 6. Communicate in English orally and in writing on professional and scientific law enforcement issues at level B2 (according to the European level scale).

RS 7. Evaluate and ensure the quality of work performed in the process of managing the law enforcement unit in different conditions, as well as develop appropriate analytical and information materials, make oral and written reports and reports.

RS 8. Ensure law and order, protection of the rights and interests of the individual, society, state with the use of effective methods and means of ensuring public safety and order within the framework of their official duties.

RS 9. Use modern information technologies, databases and standard and specialized software in professional activities.

RS 10. Use the state system of government communication, the National system of confidential communication, formation and implementation of state policy in the fields of cyber protection of critical information infrastructure, state information resources and information, cryptographic and technical protection of information, telecommunications,

технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку. РН11. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності. РН12. Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. РН13. Відшукувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію. РН14. Розробляти та управляти проектами у сфері правоохоронної діяльності та з дотичних міждисциплінарних напрямів, аналізувати вимоги, визначати цілі, завдання, ресурси, строки, виконавців. РН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку. РН16. Використовувати сучасні методи і засоби системного аналізу, імітаційного моделювання, збирання та оброблення інформації для аналізу варіантів і прийняття рішень при виконанні професійних завдань. РН17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності). РН18. Мати навички вирішення завдань у складі міжвідомчих органів з проблем забезпечення безпеки та підтримання правопорядку. РН19. Аналізувати обстановку, рівень	use of radio frequency resource of Ukraine, postal service special purpose, government courier communication. RS 11. To develop and qualitatively apply normative-legal acts in various spheres of legal activity, to implement norms of substantive and procedural law in professional activity. RS 12. Provide qualified legal opinions and advice in specific areas of legal activity. RS 13. Search for the necessary information in special literature, databases, other sources of information, analyze and objectively evaluate information. RS 14. Develop and manage projects in the field of law enforcement and related interdisciplinary areas, analyze requirements, determine goals, objectives, resources, deadlines, executors. RS 15. Modify the main methods and means of ensuring the protection of human rights and freedoms, combating crime, maintaining public safety and order. RS 16. Use modern methods and tools of system analysis, simulation, collection and processing of information to analyze options and make decisions when performing professional tasks. RS 17. Understand the basics of national security, the peculiarities of the use of special means (firearms, special means, means of physical force); data protection technologies, methods of processing, accumulation and evaluation of information; information and analytical work, databases (including interdepartmental and international); operational and operational-technical means, implementation of operational-search activity). RS 18. Have the skills to solve tasks within the interagency bodies on security and law enforcement. RS 19. Analyze the situation, the level of
---	---

потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень. РН 20. Виявляти, кваліфікувати та документувати факти протиправної діяльності у податковій, бюджетній фінансовій сферах здійснювати розслідування адміністративних та кримінальних правопорушень. РН 21. Забезпечувати правову охорону економічних інтересів держави, фізичних та юридичних осіб. Володіти навичками, які необхідні для реалізації функцій та завдань працівниками правоохоронних органів.	potential threats and challenges, predict the development of the actions of offenders, take measures to prevent, detect and stop offenses. RS 20. Detect, qualify and register facts of illegal activities in the field of economics and finance, investigate financial offenses. RS 21. Provide legal protection of economic interests of the state, individuals and legal entities.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Гарант ОПП – Колосовський Є.Ю., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності. Усі Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньої складової освітньо-професійної програми є штатними співробітниками ДПУ, мають науковий ступінь і вчене звання, підтверджений рівень наукової і професійної активності, та відповідають ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Користування Інтернет-мережею безлімітне. Для забезпечення освітньої програми функціонують: - аудиторії, навчальні лабораторії, такі як: навчальна лабораторія фінансових розслідувань, навчальна лабораторія економічної безпеки, навчальна лабораторія митного контролю та безпеки, товарознавчої експертизи; Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура. - вповноваження в освітній процес інформаційних та комунікаційних технологій, зокрема дистанційного навчання, електронного контенту; - створення об'єднань з промисловими підприємствами, установами та організаціями для інтеграції освітнього процесу у наукову та виробничу діяльність; - наявні бази для проведення практики та науково-дослідних робіт.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт: https://dpu.edu.ua/ містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, навчально-методичне забезпечення. Всі ресурси бібліотеки ДПУ доступні через сайт Університету. Навчально-методичне забезпечення з усіх освітніх компонентів, представлено у модульному середовищі освітнього процесу на платформі MOODLE Університету (https://moodle.dpu.edu.ua/)

	та електронній базі «Навчально-методичні матеріали» (https://library.dpu.edu.ua/elekronni-resursy/auth) де здобувачі можуть ознайомитися з навчально-методичними матеріалами усіх дисциплін освітньо-професійної програми.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ДПУ та університетами України. Допускаються індивідуальні угоди про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах та наукових установах України. До керівництва науковою роботою здобувачів можуть бути залучені провідні фахівці університетів України на умовах індивідуальних договорів відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Державного податкового університету.
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ДПУ та закладами вищої освіти зарубіжних країн відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти проводиться на загальних умовах або за індивідуальним графіком.

2. Перелік компонентів освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практична підготовка, атестація)	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Методологія, організація та технологія наукових досліджень (з модулем «Академічне письмо»)	3/90	Диференційований залік
ОК 2	Практика наукового та ділового спілкування іноземною мовою	3/90	Диференційований залік
ОК 3	Управління правоохоронною діяльністю	4/120	Диференційований залік
Цикл професійної підготовки			
ОК 4	Антикорупція та доброчесність	4/120	Екзамен
ОК 5	Досудове розслідування фінансових правопорушень	5/150	Екзамен
ОК 6	Організація оперативно-розшукової діяльності	6/180	Екзамен
ОК 6.1	Курсова робота з дисципліни «Організація оперативно-розшукової діяльності»	1/30	Диференційований залік
ОК 7	Адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності	4/120	Диференційований залік
ОК 8	Міжнародні стандарти правоохоронної	4/120	Диференційований

	діяльності		залік
ОК 9	Інформаційно-аналітичні та організаційні методи фінансових розслідувань	4/120	Диференційований залік
ОК 10	Тактичне забезпечення кримінального провадження	4/120	Екзамен
ОК 11	Актуальні проблеми боротьби з кримінальними правопорушеннями у сфері економіки	4/120	Диференційований залік
ОК 12	Адміністративно-правова протидія тінізації економіки	4/120	Диференційований залік
ОК 13	Організація взаємодії суб'єктів досудового розслідування	4/120	Диференційований залік
ОК 14	Виробнича практика	10/300	Диференційований залік
ОК 15	Атестація	2/60	Атестаційний іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		65/1950	
Загальний обсяг вибірових компонентів:		25/750	
Загальний обсяг освітньої програми		90/2 700	

3. Логічна послідовність вивчення навчальних дисциплін

Структурно-логічна схема ОП «Фінансові розслідування»

1. Логічна послідовність вивчення навчальних дисциплін

1 курс		2 курс
I сем	II сем	III сем
ОК 1 Методологія, організація та технологія наукових досліджень (з модулем «Академічне письмо») 3/90 диференційований залік	ОК 5 Досудове розслідування фінансових правопорушень 5/150 екзамен	ОК 14 Виробнича практика 10/300 диференційований залік
ОК 2 Практика наукового та ділового спілкування іноземною мовою 3/90 диференційований залік	ОК 10 Тактичне забезпечення кримінального провадження 4/120 Екзамен	ОК 15 Атестаційний іспит 2/60
ОК 3 Управління правоохоронною діяльністю 4/120 диференційований залік	ОК 11 Актуальні проблеми боротьби з кримінальними правопорушеннями у сфері економіки 4/120 диференційований залік	ОК 4 Антикорупція та доброчесність 4/120 екзамен
ОК 6 Організація оперативно-розшукової діяльності 5/150 екзамен	ОК 12 Адміністративно-правова протидія тінізації економіки 4/120 диференційований залік	ОК 8 Міжнародні стандарти правоохоронної діяльності 4/120 диференційований залік
ОК 6.1 Організація оперативно-розшукової діяльності 1/30 Курсова робота	ВК 15/150 диференційований залік	ВК 10/300 диференційований залік
ОК 7 Адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності 4/120 диференційований залік		
ОК 9 Інформаційно-аналітичні та організаційні методи фінансових розслідувань 4/120 диференційований залік		
ОК 13 Організація взаємодії суб'єктів досудового розслідування 4/120 диференційований залік		
28	32	30

Цикл загальної підготовки

Цикл професійної підготовки

Вибіркові компоненти

4. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здійснюється у формі атестаційного іспиту. Атестаційний іспит передбачає оцінювання досягнення результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» для другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітньо-професійною програмою.

Attestation is carried out in the form of a certification exam. The certification exam involves assessing the achievement of learning outcomes defined by the Standard of higher education with specialty 262 "Law enforcement activity" for the second (master's) level of higher education and educational and professional program.

5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 6.1	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15
ІК	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+
ЗК 1	+			+			+	+		+		+	+	+		
ЗК 2		+	+						+				+	+		
ЗК 3		+	+				+		+					+	+	
ЗК 4	+			+			+								+	
ЗК 5					+	+									+	+
ЗК 6				+					+							
ЗК 7								+					+		+	
ЗК 8			+		+				+	+		+	+		+	+
ЗК 9	+	+		+			+									
ЗК 10				+								+	+			+
СК 1		+	+	+	+		+					+	+		+	+
СК 2					+				+				+	+		+
СК 3					+	+				+	+			+		+
СК 4					+							+	+	+		
СК 5			+										+			+
СК 6	+												+			
СК 7								+		+			+			
СК 8						+					+	+	+		+	+
СК 9						+		+						+	+	
СК 10								+		+	+					
СК 11				+	+		+					+		+		+
СК 12					+	+		+	+	+				+		
СК 13					+						+			+		
СК 14					+									+	+	
СК 15										+	+				+	
ФК 1			+					+		+	+				+	+
ФК 2										+	+					

6. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 6.1	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15
ПРН 1	+	+			+		+									+
ПРН 2			+										+	+		
ПРН 3			+		+			+					+	+		
ПРН 4					+		+			+			+		+	
ПРН 5	+			+	+					+		+			+	
ПРН 6		+		+					+						+	+
ПРН 7			+		+					+			+	+		
ПРН 8			+			+		+							+	
ПРН 9							+		+					+	+	+
ПРН 10					+			+	+	+						
ПРН 11		+		+								+		+		+
ПРН 12							+	+				+	+		+	+
ПРН 13	+	+					+			+		+				+
ПРН 14	+		+						+	+				+		+
ПРН 15				+		+					+					
ПРН 16	+								+	+						+
ПРН 17					+				+	+	+					
ПРН 18		+				+		+					+	+		
ПРН 19				+		+					+				+	+
ПРН 20					+					+	+	+			+	
ПРН 21						+					+	+				

7. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

В Університеті сформовано систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, яка функціонує відповідно до «Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в Державному податковому університеті, що оприлюднене на офіційному сайті Університету (https://drive.google.com/file/d/16oflSWBMsDeA70GyIGbi4lFShBNsu2_/view).

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування

ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

9) інші процедури і заходи.

Система забезпечення Університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) в установленому порядку оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

№ пор.	Посилання на рішення органу проведення моніторингу (Вчена рада ННІ/Факультету, Науково-методична рада ДПУ, Вчена рада ДПУ)	Дата	Підпис гаранта ОП	Коментарі / резолюція (продовження без змін, нова редакція або інше)
1.	Вчена рада Університету від 14.09.2020, протокол №10			Затверджено та введено в дію нову редакцію ОП
2.	Вчена рада Університету від 26.04.2021, протокол №5			Затверджено та введено в дію нову редакцію ОП
3.	Вчена рада Університету від 29.09.2022, протокол №3			Затверджено та введено в дію нову редакцію ОП
4.	Вчена рада Університету від 12.07.2024, протокол № 19			Затверджено та введено в дію нову редакцію ОП

Додаток 2

Перелік публікацій НПП кафедри кримінального судочинства та аналітичної діяльності за період часу з жовтня 2020 по грудень 2024, пов'язаних з тематикою дослідження та використаних у розробці ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «Правоохоронна діяльність»

1. Амеліна А. С. Використання спеціальних знань у кримінальному процесі. Актуальні питання криміналістики та судової експертизи: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 19 листопада 2020 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 461 с. С.80-82.
2. Амеліна А. С., Демент'єва С. М. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному провадженні. *Електронне фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал*. № 3. 2021. С. 243-246 (у співавторстві).
3. Амеліна А. С., Демент'єва С. М. Участь спеціаліста у проведенні огляду документів при розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. *Електронне фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал*. № 2. 2021. С. 265-269 (у співавторстві).
4. Амеліна А.С. Зміст поняття інформаційна безпека. *Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: тези Міжнародної науково-практичної конференції* (Хмельницький, 24 листопада 2022 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2023. С. 876-878.
5. Амеліна А.С. Інформаційна безпека: правовий вимір. *Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції*, (м. Київ, Національний авіаційний університет, 24 лютого 2023 р.). Київ. С.588-590.
6. Амеліна А.С. Круць Е. М. Прогалини кримінального законодавства в наданні права на обшук у разі вчинення кримінального правопорушення в сфері економіки. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11.

2021. С. 411-413 (у співавторстві).

7. Амеліна А.С. Поняття інформаційної безпеки. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*: тези до XI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Вінниця, 9 груд. 2022 р.) / МВС України, Харківський національний університет внутрішніх справ. «Наука та безпека». Вінниця, 2022. С. 28-30.
8. Амеліна А.С. Протидія злочинності на агропромислових підприємствах. Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (8 листопада 2019 року) / уклад. О.В. Авраменко, С.С. Гнатюк, І.І. Сидорук. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ. 2019. 224 с. С. 9-11.
9. Амеліна А.С. Середня А.І. Застосування спеціальних знань при проведенні спостереження за особою, реччю, місцем у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія: Право. Випуск 73. Частина 2. 2022 С. 105-108.
10. Амеліна А.С. Середня А.І. Проведення слідчого огляду документів при розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право № 67. (2021). С. 262-266.
11. Амеліна А.С. Судово-економічна експертиза при розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Судово-експертна діяльність в службі безпеки України: актуальні питання теорії та практики: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 31 березня 2021 р. Київ: ІСТЕ СБУ. 2021. 374 с. С.75-79.
12. Амеліна А.С. Типові сліди кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. *Злочинність і протидія їй в умовах війни: глобальний, регіональний та національний виміри*: збірник тез науково-практичної конференції (м. Вінниця, 12 квіт. 2023 р.) / МВС України, Харківський національний університет внутрішніх справ; Кримінологічна асоціація України; Наук. парк «Наука та безпека».

Вінниця: ХНУВС. 2023. С. 33-35.

13. Амеліна А.С. Участь спеціаліста у проведенні огляду документів при розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів України : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Херсон, 26 лютого 2021 р.) / за ред. д. ю.н. Шкути О.О. Херсон: Херсонський факультет Одеського державного університету внутрішніх справ, 2021. 346 с. С. 252-256.
14. Амеліна А.С. Участь спеціаліста у проведенні огляду документів при розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності: Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції «Фінансові розслідування: імплементація світового досвіду», Ірпінь, 19.05.2023 р. 274 с., С. 222-224.
15. Амеліна А.С. Форми використання спеціальних знань у процесі збирання доказів ухилення від оподаткування: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції *«Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу»* (м. Київ, 16 грудня 2022). Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України. Київ. 2022. URL: <https://kndise.gov.ua/conferenceua-2022/>
16. Амеліна А.С. Форми використання спеціальних знань. *Актуальні проблеми, пріоритетні напрямки та стратегії розвитку України*: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Київ, 13 жовтня 2021 року/ редкол. О.С. Волошкіна та ін. – К.: ІТТА, 2021. Ст. 1318-1322.
17. Економічна безпека держави : криміналістичне забезпечення : навч. посіб. / В.В. Топчій, Т.П. Яцик, В.А. Шкелебей, А.В. Свінцицький, А.М. Падалка, В.В. Топчій. За заг. ред. В.В. Топчія. К. : 7БЦ, 2021. 537 с.
18. Калганова О.А. Використання електронних (цифрових) доказів під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської

діяльності Митна безпека: науковий журнал / редкол.: В. В. Гурочкіна (голов. ред.) та ін. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2021. Випуск 5. С. 59-65 (у співавторстві).

19. Калганова О.А. Запобігання економічній злочинності як важливе завдання правоохоронного сектору в умовах сьогодення. *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)*. 2024. № 5(23). С. 518-526 (у співавторстві).
20. Калганова О.А. Нормативно-правове регулювання економічної безпеки України. *Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові заходи: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2024 року / відп. за вип. Є. Ю. Колосовський. Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. С. 285-288.*
21. Колосовський Є., Волошина С. Вплив глобалізації на кримінальний процес. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 3 (31). С. 548-560
22. Колосовський Є., Дмитерко А. Особливості розслідування військових правопорушень, що вчинені країною-агресором. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 5(23). С. 567-576
23. Колосовський Є., Желтухіна А. Міжнародний досвід проведення фінансових розслідувань. Всеукраїнська науково-практична конференція «Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові заходи»: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції 16 травня 2024 р./ Державний податковий університет, м. Ірпінь, 2024. с. 376-379.
24. Колосовський Є., Калюжна А., Матвієнко О. Значення кібербезпеки у забезпеченні національної безпеки України в умовах воєнного стану. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 2(30). С. 90-99
25. Колосовський Є., Кащук К. Актуальні аспекти законодавства України

щодо кримінального провадження в умовах воєнного стану. Всеукраїнська науково-практична конференція *«Протидія кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану»*: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції, 27 жовтня 2022 р. /Донецький Державний університет внутрішніх справ. м. Кропивницький, 2023. с. 250-252.

26. Колосовський Є., Круць Е. Сучасний стан кібербезпеки України в умовах воєнного періоду. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 12. С. 402-405
27. Колосовський Є., Круць Е. Фінансова інформація про злочинну діяльність як предмет фінансових розслідувань. Всеукраїнська науково-практична конференція *«Партнерство та взаємодія підрозділів системи МВС з органами державної влади та громадськістю»*: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції, 03 листопада 2023 р. /КННІ Донецький державний університет внутрішніх справ. м. Кривий Ріг, 2023. с. 68-71.
28. Колосовський Є., Михалюк А., Шамрай О. Особливості планування розслідування кримінальних правопорушень у сфері економіки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. С. 334-336.
29. Колосовський Є.Ю. Аналітична діяльність у фінансових розслідуваннях. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 2(20). С. 455-465
30. Колосовський Є.Ю. Особливості інформаційно-аналітичного забезпечення фінансових розслідувань в Україні. *Фінансові розслідування: імплементація світового досвіду в Україні*: тези Міжнародної науково-практичної конференції, 19 травня 2023 року / відп. за вип. Колосовський Є.Ю.; Державний податковий університет. Ірпінь, 2023. с. 284-287.
31. Колосовський Є.Ю. Психологічна поведінка оперативного працівника при спілкуванні з особами, які представляють оперативний інтерес. *Право і суспільство*. 2023. № 6. С. 310-316

32. Колосовський Є.Ю., Калюжна А.О. Методи та засоби доказування кіберзлочинів у кримінальному процесі. МВС України, ХНУВС, Науковий парк «Наука та безпека» *Протидія кіберзлочинності та торгівлі людьми: тези Міжнародної науково-практичної конференції, 31 травня 2023 року* / Харківський національний університет внутрішніх справ. Вінниця, 2023. с. 95-97.
33. Колосовський Є.Ю., Матвієнко О.А. Міжнародний досвід протидії торгівлі людьми та його використання у кримінальному процесі. МВС України, ХНУВС, Науковий парк «Наука та безпека» *Протидія кіберзлочинності та торгівлі людьми: тези Міжнародної науково-практичної конференції, 31 травня 2023 року* / Харківський національний університет внутрішніх справ. Вінниця, 2023. с. 102-104.
34. Колосовський Є.Ю., Якубівська Ю.В. Особливості застосування цифрової криміналістики: проблеми теорії і практики. *Juris Europensis Scientia*. 2023. № 6. С. 146-150
35. Криміналістика в слайдах: Навчальний посібник. / В.І. Галаган, Ж.В. Удовенко, В.А. Шкелебей, Т.П. Яцик. К.: НаУКМА, 2021. 1090 с. http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/20635/Kryminalistyk_a_v_slaidakh.pdf?sequence=3.
36. Криміналістика: навчальний посібник. / В.В. Топчій, Л.Д. Удалова, В.А. Шкелебей, Т.П. Яцик, О.В. Топчій. За заг. ред. В.В. Топчія. Київ.: ФОП Маслаков, 2021. 595 с.
37. Лимаренко Ю. С. Вплив корупційних кримінальних правопорушень на стан економічної безпеки України. *Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові засади: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2024 року* / відп. за вип. Є. Ю. Колосовський. Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. С. 328-331.
38. Мілімко Л.В. Взаємодія органів досудового розслідування з органами державної влади під час розслідування економічних злочинів. /

Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), м. Кривий Ріг, 03 листопада 2024 року. Кривий Ріг: КННІ ДонДУВС, 2024

39. Мілімко Л.В. Докази та доказування кримінальних правопорушень у сфері плати за землю. Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету. 2024, № 5. С. 464-468. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv>
40. Мілімко Л.В. Жидовцев Я.В. Особливості початку досудового розслідування податкових злочинів, вчинених суб'єктами господарювання. / *Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2023. № 2(67). С. 221-227. URL: http://www.law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2023/2-67/31.pdf
41. Мілімко Л.В. Окремі аспекти забезпечення прав особи при розслідуванні податкових злочинів в умовах воєнного стану. / *Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), м. Кривий Ріг, 26 травня 2023 року. Кривий Ріг: КННІ ДонДУВС, 2023. С. 66-69*
42. Мілімко Л.В. Спеціальні знання при розслідуванні злочинів у сфері господарської діяльності. *Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Національний авіаційний університет, 24 лютого 2023 р. 646 с. С. 615-617.* URL: <https://conference.nau.edu.ua/index.php/TL/bezpeka/paper/view/10046/8157>
43. Організація проведення експертиз та експертних досліджень з оплати праці. *Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб.* Київський НДІ судових експертиз; редкол.: О. Г. Рувін (голов. ред.) та ін. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. – Вип. 65. – с.567-575
44. Правове забезпечення захисту економічних інтересів держави. Теоретико-прикладне дослідження : монографія / за редакцією О.П.

Рябченко. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2020. – 352 с.

45. Рудая М. І. Виклики та загрози економічної безпеки України. *Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові заходи: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2024 року / відп. за вип. Є Ю. Колосовський. – Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. с.140-143 (у співавторстві).*
46. Рудая М. І. Зарубіжний досвід використання фінансових розслідувань у правоохоронній діяльності. *Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові заходи: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2024 року / відп. за вип. Є Ю. Колосовський. – Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. С. 382-388 (у співавторстві).*
47. Рудая М. І. Економічна безпека України в умовах воєнного стану. *Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові заходи: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2024 року / відп. за вип. Є Ю. Колосовський. – Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. С. 159-164 (у співавторстві).*
48. Рудая М. І. Засоби забезпечення економічної безпеки держави шляхом протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави. *Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові заходи: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2024 року / відп. за вип. Є Ю. Колосовський. – Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. С. 318-322 (у співавторстві).*
49. Рудая М. І. Корупція як загроза економічній безпеці України. *Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові заходи: збірник тез*

- Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2024 року / відп. за вип. Є. Ю. Колосовський. Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. С.164-169 (у співавторстві).
50. Рудая М.І. Методи і прийоми в економічній експертизі. *Фінансові розслідування: імплементація світового досвіду в Україні* : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції, 19 травня 2023 року / відп. за вип. Є. Ю. Колосовський. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. С. 246-250 (у співавторстві).
51. Рудая М.І. Методологічні підходи до вибору ставки дисконтування у дослідженнях експертів-економістів. *Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб.* Київський НДІ судових експертиз; редкол.: О. Г. Рувін (голов. ред.) та ін. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. Вип. 66. С. 845-860 (у співавторстві).
52. Рудая М.І. Особливості проведення економічних експертиз, пов'язаних із поверненням до бюджету коштів, використаних не за цільовим призначенням. *Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу*: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 15 грудня 2021 р.) / за заг. ред. Н. В. Нестор; уклад.: О. В. Баулін, О. І. Жеребко, Т. П. Кривак, О. О. Садченко, А. В. Старушкевич, О. В. Юдіна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. С. 378 -382
53. Рудая М.І. Особливості проведення судових економічних досліджень з питань підтвердження розміру матеріальної шкоди (збитків) банків. експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. Київський НДІ судових експертиз; редкол.: О. Г. Рувін (голов. ред.) та ін. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. Вип. 68. С. 572-582 (у співавторстві).
54. Рудая М.І. Особливості проведення судово-економічних експертиз, пов'язаних із фінансовою можливістю підприємств і організацій погашати заборгованість з виплати заробітної плати. *Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб.* Київський НДІ судових експертиз; редкол.: О. Г. Рувін (голов. ред.) та ін. Київ : Видавництво

- Ліра-К, 2021. Вип. 66. С. 889-902 (у співавторстві).
55. Чигрина Г.Л. Бюро економічної безпеки: освітньо-професійне забезпечення. *Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки: збірник тез Міжнародного податкового конгресу* (м. Ірпінь, 3 грудня 2020р.). Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 1421с. (с. 582-585). http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6554/1/6726_IR.pdf
56. Чигрина Г.Л. Допустимість використання штучного інтелекту у правоохоронній діяльності. *Всеукраїнський науковий журнал «Актуальні проблеми інноваційної економіки та права»*. № 2 / 2024. С. 6-10. URL: <http://apie.org.ua/uk/dopustim%01%96st-vikoristannya-shtuchnogo/>
57. Чигрина Г.Л. Економічна безпека держави: світовий досвід та його використання Україною. *Економічна безпека: організаційно-правові, інформаційно-аналітичні та оперативно-розшукові заходи: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2024 року* / відп. за вип. Є. Ю. Колосовський. Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. 440 с. PDF – формат; мережеве видання; інституційний репозитарій. (С. 433-436)
58. Чигрина Г.Л. Електронне кримінальне провадження: перспективи запровадження в Україні. *Митна безпека : науковий журнал / редкол. : В. В. Гурочкіна (голов. ред.) та ін. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2021. Випуск 5. 252 с. (С. 91-98)*
59. Чигрина Г.Л. Методологія доказування фактів легалізації злочинних доходів: українсько-казахський досвід. *Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 15 грудня 2021 р.)* / за заг. ред. Н. В. Нестор; уклад. О. В. Баулін, О. І. Жеребко, Т. П. Кривак, О. О. Садченко, А. В. Старушкевич, О. В. Юдіна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 520 с. (С. 491-495).URL: <http://surl.li/bjsdk>
60. Чигрина Г.Л. Методологія розслідування фактів протиправного

- заволодіння майном (рейдерство): міжнародний та вітчизняний досвід. *Підприємництво в умовах сучасних викликів : загрози, обмеження та можливості*: збірник матеріалів V міжнародної науково-практичної конференції «Економічні перспективи підприємництва», (18–19 лютого 2022 р., м. Ірпінь) : Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. 206 с. (С. 75-77.) URL: <https://www.nusta.edu.ua/konferencziyi/>
61. Чигрина Г.Л. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, передбачених ст. 205-1 КК України. *Проблеми теорії та практики кримінального провадження* : матеріали круглого столу (м. Харків, 17 червня 2021 р.) / редкол.: В. В. Сокурєнко (голова), Л. В. Могілевський, М. Г. Щербаковський. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2021. 428 с. (С. 284-288) URL: <https://cutt.ly/WYue8ke>
62. Чигрина Г.Л. Особливості фіксування кримінального провадження в умовах воєнного стану. *Фінансові розслідування: імплементація світового досвіду в Україні*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 19 травня 2023 року / відп. за вип. Колосовський Є.Ю. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. 368 с. (С. 119-123).
63. Чигрина Г.Л. Практичний досвід реалізації окремих положень стандарту вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність». *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід*: матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, ЗУНУ, 28 квітня 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 393 с. (С. 315-318).
64. Чигрина Г.Л. Протидія легалізації злочинних доходів: досвід України та республіки Казахстан. *Міжнародні науково-практичні інтернет-конференції юридичного та історичного спрямування*. 27.10.2022. URL: https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3430
65. Чигрина Г.Л. Процесуальне забезпечення здійснення фінансових розслідувань у кримінальному провадженні: імплементація міжнародних стандартів. *Актуальні питання судової експертології, криміналістики*

- та кримінального процесу: матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16 грудня 2022 р.) / за заг. ред. Н. В. Нестор; уклад. О. В. Баулін, О. І. Жеребко, Т. П. Кривак, О. О. Садченко, А. В. Старушкевич, Ю. Б. Форіс; Міністерство юстиції України. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз. Київ : вид-во Університет «Україна», 2022. 526 с. (С. 490-494)*
66. Чигрина Г.Л. Процесуальне забезпечення участі спеціаліста у кримінальному провадженні: імплементація міжнародних стандартів. *Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 листопада 2020 р.) / за заг. ред. О. Г. Рувіна, Н. В. Нестор; уклад. О. І. Жеребко, В. П. Колонюк, О. О. Садченко, О. В. Юдіна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 676 с. (С. 629-634).*
67. Чигрина Г.Л. Процесуальне забезпечення фінансових розслідувань: імплементація міжнародних стандартів. *Процесуальне, криміналістичне та експертне забезпечення фінансових розслідувань: тези Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (27 жовтня 2020 року) / відп. за вип О.А. Калганова. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 164 с. (С. 75-79).*
68. Чигрина Г.Л. Процесуальні гарантії забезпечення прав і свобод людини на початку досудового розслідування кримінальних правопорушень. *Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), 26 травня 2023 року. Кривий Ріг: КННІ ДонДУВС, 2023. 196 с. (С. 83-87).*
69. Чигрина Г.Л. Процесуальні засади досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. II Міжнародний податковий конгрес: збірник матеріалів (м. Ірпінь, 26 листопада 2021 р.). Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 1298 с. (с. 908-911). URL: <https://cutt.ly/6UCkjNH>

70. Чигрина Г.Л., Тильчик В.В. Методологія підготовки юристів, як фахівців у сфері фінансових розслідувань: світовий досвід та використання його в Україні. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 32 (71) № 1, 2021. С. 132-138. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/1_2021/25.pdf
71. Яцик Т. П., Бодунова О. М. Щодо розмежування понять «інформаційна безпека» та «кібербезпека». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Юриспруденція»*. Випуск 47, Том 2. Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 64-66.
72. Яцик Т.П. Безпекове середовище в інформаційному просторі. VII Міжнародної науково-практичної конференції «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід». Тернопіль, ЗУНУ, 28 квітня 2023 року. С. 167-170.
73. Яцик Т.П. Економічна безпека країни одна із складових державної безпеки. Міжнародний конгрес «Фінанси, економіка, право vs війна»: збірник тез Міжнародного конгресу (м. Ірпінь, 27 квітня 2022 р.). Ірпінь : Державний податковий університет, 2022.С. 481-484.
74. Яцик Т.П., Бодунова О. М. Розповсюдження фейкової інформації як загроза інформаційній безпеці України. *Протидія фейкам в Україні як складова інформаційної безпеки держави: Міжвідомчий круглий стіл*, 20 травня 2021 року. Київ: ІСТЕ СБУ, 2021. С. 119-122.
75. Яцик Т.П., Бодунова О.М. Механізм пом'якшення покарання для осіб, засуджених до довічного позбавлення волі (на прикладі законопроектів 4048 та 4049). Міжнародна науково-практична конференція до дня науки «Актуальні проблеми національної правової реформи», м. Київ, 21 травня 2021. С.11.
76. Яцик Т.П., Бодунова О.М. Особливості правового моніторингу нормативно-правових актів в Україні. Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал / редкол. : В.В. Топчій (голов. ред.) та ін. – Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. – Випуск 1 (10). – 242 с. –

(Серія право) С. 9-16.

77. Яцик Т.П., Бодунова О.М. Роль засобів масової інформації у запобіганні злочинності в інформаційній сфері. ПРАВОВІ НОВЕЛИ. Науковий юридичний журнал № 10/2020, Том III С. 117-122.
78. Яцик Т.П., Гасимов З.А. Електронні (цифрові докази в кримінальному провадженні). Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції «Фінансові розслідування: імплементація світового досвіду», Ірпінь, 19.05.2023 р. С. 95-98.
79. Яцик Т.П., Дирдін М.Є. Державний ринковий нагляд за нехарчовою продукцією в Україні: аналіз рішення Конституційного Суду України № 9-р/2023 від 1 листопада 2023 року у справі № 3-53/2022(126/22). Том 2 № 81 (2024): *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* С.100-106. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/301225/293390>.
80. Яцик Т.П., Дирдін М.Є. Протидія інформаційній складовій гібридної війни. *Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал / редкол. : В.В. Топчій (голов. ред.) та ін. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. Випуск 1 (10). 242 с. (Серія право). С. 203-209.*
81. Яцик Т.П., Дузяк К.В. Міжнародний досвід проведення фінансових розслідувань як позитивна практика для України. Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал «Економіка. Фінанси. Право». «Аналітик», 2024. С. 84-87.
82. Яцик Т.П., Змитрович Д.І., Пушкарьова Т.М. Напрями вдосконалення перевірки первинної інформації під час фінансових розслідувань. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Держава і право в умовах глобалізації: реалії та перспективи» (м. Дніпро, 5-6 лютого 2021). С. 91-96.
83. Яцик Т.П., Калганова О.А. Використання електронних (цифрових) доказів під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності *Митна безпека: науковий журнал / редкол.: В.*

- В. Гурочкіна (голов. ред.) та ін. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2021. Випуск 5. С. 59-65.
84. Яцик Т.П., Мельник С.С. Рейдерство – одна з основних загроз економічній безпеці бізнесу в Україні. Підприємництво в умовах сучасних викликів : загрози, обмеження та можливості: збірник матеріалів V міжнародної науково-практичної конференції *«Економічні перспективи підприємництва»*, (18–19 лютого 2022 р., м. Ірпінь) : Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. С. 72-75.
85. Яцик Т.П., Микитенко В., Ревера А. Забезпечення національної безпеки України в умовах воєнного стану. *«Наукові інновації та передові технології»* (Серія «Управління та адміністрування, Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). Випуск 4(32) 2024. С. 603-610. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/10495/10551>.
86. Яцик Т.П., Прокопенко В.Ю. Економічна безпека держави в умовах правового режиму воєнного стану: реалії та перспективи. Збірник тез XIV міжнародної науково-практичної конференції *«Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції»*, Ірпінь, 08.12.2023 р. С. 449-452.
87. Яцик Т.П., Шкелебей В.А. Дослідча перевірка: новий підхід до порядку відкриття кримінального провадження. Міжнародна науково-практична конференція *«Правове регулювання суспільних відносин: перспективні напрями на шляху до сталого розвитку»*, 9-10 жовтня 2020 року м. Київ С. 172-179.
88. Яцик Т.П., Шкелебей В.А. Попередня перевірка первинної інформації (дослідча перевірка): доцільність її виокремлення як стадії кримінального провадження. Ірпінський юридичний часопис : науковий журнал / редкол.: В.В. Топчій (голов. ред.) та ін. Ірпінь: УДФСУ. 2021. Випуск 1(5). 224 с. (Серія: право). С. 215-223.
89. Яцик Т.П., Шкелебей В.А. Процесуальний порядок надання безоплатної

правової допомоги. Міжнародна науково-практична конференція «Процесуальне, криміналістичне та експертне забезпечення фінансових розслідувань» (25 жовтня 2020 р). Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. С. 80-84.

90. Яцик Т.П., Шкелебей В.А. Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з обігом віртуальних активів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2023. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/58817/1/297008-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-685470-1-10-20240119.pdf>.
91. Bodunova O., Yatsyk T., Luhina N. Participation of mass media in detection of crimes in martial law in Ukraine (on the example of Irpin, Kyiv region). *Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал* / редкол. : В.В. Топчій (голов. ред.) та ін. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. Випуск 2 (11). С. 76-89.
92. Challenges of legal science and education: an experience of EU countries and introduction in Ukraine : Collective monograph. Frankfurt (Oder) : Izdevniecība "Baltija Publishing", 2020. С. 431-447 .URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/84/2187/4723-1>
93. Khyzhniak, Y., Khankevych, A., Shapovalenko, Y., Shkelebei, V., & Yatsyk, T. (2021). Features of the prevention of intentional homicide by criminal police units. *Amazonia Investiga*, 10(38), 212-218. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.38.02.21>.
94. Kortukova, T., Kolosovskyi, Y., Korolchuk, O. L., Shchokin, R., & Volkov, A. S. Peculiarities of the Legal Regulation of Temporary Protection in the European Union in the Context of the Aggressive War of the Russian Federation Against Ukraine. *International Journal for the Semiotics of Law- Revue internationale de Sémiotique juridique*. 2023. №36 (2). P. 667-678 (Scopus).
95. Olena Kalhanova, Yevgen Kotukh. Processing capacity of use electronic

(digital) evidence during investigation of criminal offenses in the sphere of economic activity. Фінансові розслідування: імплементація світового досвіду в Україні : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції, 19 травня 2023 року / відп. за вип. Є. Ю. Колосовський. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. С. 15-17.

96. Petrychuk, M., Chekhovska, I., Rudaia, M., Koval, O., & Yatskovyna, V Influence of state financial control on state authorities functioning: El impacto del control financiero estatal en el funcionamiento de las autoridades públicas. Political Questions, 40(74), 2022, 347-362. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4074.18> (Web of Science)
97. Yatsyk T.P. Informational and economic security as a guarantee to security against raiding. Ірпінський юридичний вісник №2 (9). С. 114-120.